

SKÖVDE KOMMUN

2023

MILJÖREDOVISNING

SKÖVDE

Innehåll

	Förord.....	3			
1	Sammanfattning.....	4			
2	Grönstruktur och biologisk mångfald	7			
	Naturvård.....	7			
	Park- och tätortsnära natur.....	8			
	Skogsbruk.....	9			
3	Miljöarbete som leder till handling.....	11			
	Kommunfullmäktiges mål.....	11			
	Skövde kommuns klimatlöften	12			
	Utmaningar för ett hållbart Västra Götaland	13			
	Miljöpriset 2023	14			
	Vision Skövde 2040.....	14			
	Översiktsplan 2040.....	14			
	Hållbar utveckling och Agenda 2030.....	14			
	Finansförvaltningens hållbarhetsrapportering.....	15			
	Skövde var nära Laddguldets.....	17			
	European City Facility.....	17			
4	Skövde kommuns klimatavtryck.....	18			
	Växthusgasutsläpp.....	18			
	Utsläpp från industrin	19			
	Utsläpp från transporter.....	19			
	Skövdes koldioxidbudget.....	19			
5	Energi i kommunkoncernen.....	20			
	Förnybar energi i kommunens fordon.....	20			
	Ökad produktion av el.....	20			
	Energianvändningen i Skövde kommuns fastigheter	21			
	Energianvändningen i AB Skövdebostädernas bostäder	21			
	Kreativa Hus Skövde.....	22			
	Skövde Energi AB	22			
	Skövde VA	23			
	Energi- och klimatrådgivningen.....	23			
	Regionala satsningar inom energiområdet.....	23			
6	Fordon och transporter.....	25			
	Bränslen	25			
	Busstrafik	25			
	Cykelinfrastruktur.....	26			
	Projekt för ökad cykling.....	26			
	Resor med tåg och flyg.....	27			
7	Klimatanpassning.....	28			
	Skövde kommuns klimatanpassning i korthet till och med 2023.....	28			
	Behov framöver	28			
	Nationella expertrådets huvudbudskap	29			
8	Resurshushållning.....	31			
	Upphandlingsenhetens verksamhet.....	31			
9	Avfall och källsortering i Skövde regionen	35			
	Kommunalförbundet AÅS	35			
	Kommunkoncernens avfallsarbete.....	36			

Förord

Klimatkrisen och förlusten av naturvärden och biologisk mångfald är en stor utmaning för oss alla – och det i en tid som också präglas av andra kriser. Vi har upplevt en period med ekonomisk instabilitet och framför allt finns hotet om ökad militär spänning i vårt närområde. Omställningen till ett mer hållbart samhälle tuffar på, men tyvärr går utvecklingen för långsamt. 2023 var det varmaste år som någonsin uppmätts och många anser nu att vi är nära att passera 1,5-gradersmålet. Det är allvarligt.

Utifrån Vision Skövde 2040 har kommunfullmäktige antagit tre mål med särskilda utmaningar. Ett av dem handlar om klimat och miljö. Tillsammans ska vi i Skövde bedriva ett offensivt miljö- och klimatarbete. Det ställer höga krav på oss att nå våra nya, högt uppsatta ambitioner. I fokus för oss ligger frågor som energiproduktion och smart energianvändning, hållbar konsumtion och ökad cirkularitet, klimatanpassningsåtgärder och förbättrad kommunikation.

Vi behöver vara ödmjuka inför att vi är en stor organisation som ska ta stora kliv på kort tid, men vi är inte ensamma. Nya förhållningsätt och förändrade arbetsmetoder kommer

att vara nycklarna till bättre samhällsplanering och samhällsutveckling. För att åstadkomma verklig förändring är det viktigt att vi får med oss både medarbetare och medborgare. Att vara kreativa, nyfikna och modiga har aldrig varit viktigare – att stå stilla är inget alternativ i en värld som förflyttar sig allt snabbare.

Tack till alla som är en del av denna redovisning och som bidrar till förflyttning på rätt sätt. Det gör att utmaningarna istället kan bli möjligheter och lösningar.

God läsning!

Johan Ask
Kommunalråd (S) och miljöpolitisk talesperson

Inger Carlsson
Tf Sektorchef samhällsbyggnad

1. Sammanfattning

Hållbar utveckling är något som påverkar livet för alla människor och för framtida generationer. Därför är det viktigt att aktiv forskning och vetenskap bedrivs på området. Kunskap som genereras måste bygga på vetenskap och fakta. Samtidigt behövs konstruktiva diskussioner kring vilka mål som är viktiga och varför. De globala målen i *Agenda 2030* kan ses som preciseringar av begreppet *hållbar utveckling*.

Hållbar utveckling är utveckling som tillgodoser dagens behov utan att äventyra kommande generationers möjligheter att tillgodose sina behov.

Kommuner och andra organisationer behöver hjälp att hitta statistik och nyckeltal som går att följa upp; detta för att veta att man arbetar med rätt frågor och i rätt riktning. En svårighet är att såväl målen som nyckeltalen ständigt förändras i en pågående transformationsprocess. Samtidigt ifrågasätts den kunskap som forskningen genererar. Detta är särskilt tydligt när det handlar om forskning kring klimat och miljö. I samhällsdebatten blandas ibland forskningsresultat ihop med personliga uppfattningar på ett sätt som kan äventyra konstruktiva diskussioner.

Det är svårt att analysera det nuvarande tillståndet för miljöutvecklingen och den hållbara utvecklingen. Den här miljöredovisningen är ett sätt att göra det på och *Miljöbarometern* som finns på Skövdes hemsida är ett annat. *Sveriges kommuner och regioner (SKR)* har samlat nyckeltal som låter kommuner och regioner följa upp resultaten av arbetet med Agenda 2030-målen. Nyckeltalen, som också används för jämförelser mellan kommuner och regioner, återfinns i den öppna och kostnadsfria databasen *Kolada*.

I årets miljöredovisning beskrivs en del av miljöutvecklingen samt viktiga händelser som bidrar till att öka hållbarheten i samhället. Vi behöver både tunga, tekniska investeringar och mjuka, beteendepåverkande värden. Både stora och små initiativ bidrar till utveckling.

Kommunfullmäktiges mål

Kommunfullmäktige har satt upp tre mål. Målen fokuserar på att möta framtida samhällsutmaningar som kräver tvärsektorielt arbete för att uppnå goda resultat. Ett av kommunfullmäktiges mål rör klimat och miljö. Strategierna som har kopplats till detta mål är energiproduktion och smart energi-

användning, hållbar konsumtion och ökad cirkularitet, klimatanpassningsåtgärder och förbättrade möjligheter för invånare och företag att verka och leva hållbart.

Hållbar utveckling och Agenda 2030

En arbetsgrupp har genomfört en analys och format rekommendationer som ska skapa struktur och systematik kring hur kommunen arbetar med hållbar utveckling. Aktiviteter och projekt ska genomföras framöver, för att utveckla arbetet och stärka organisationens förmåga att styra, leda och samordna arbetet med Agenda 2030 och hållbar utveckling.

Översiktsplan 2040

Skövde kommun och stad växer, och det vill vi ska fortsätta. Samtidigt måste det ske på ett hållbart sätt och med fokus på dem som bor och verkar i vår kommun. Ett kommunövergripande projekt pågår för att uppdatera och revidera kommunens översiktsplan. Den nya översiktsplanen, ÖP 2040, väntas bli antagen i kommunfullmäktige i oktober 2024.

Klimatlöften 2023

Klimat 2030 – Västra Götaland ställer om är en kraftsamling som drivs av Västra Götalandsregionen och Länsstyrelsen i Västra Götaland i samverkan med andra aktörer. Alla kommuner i regionen har undertecknat målet att Västra Götaland till 2030 ska vara en fossiloberoende region. Skövde deltog med 24 nya klimatlöften under 2023.

Energi- och klimatplanen

Den första delen av Skövdes energi- och klimatplan antogs i september 2021. Någon handlingsplan finns fortfarande inte på plats, men det pågår åtgärder som är kopplade till mål och strategier.

Laddguld 2023

Skövde kommun var en av sex kommuner som tävlade om Laddguld 2023. Priset delas ut varje år till den kommun som med ett helhetsgrepp och på ett långsiktigt sätt arbetat mest för att främja eldrivna fordon och transporter.

Miljöpriset 2023

Eklunds bildslager AB tilldelades under 2023 Skövde kommuns årliga miljöpris. Företaget belönades med samma utmärkelse redan för 20 år sedan. Tack vare den höga standard som de haft på sitt miljöarbete sedan dess är de väl värda vinnare ännu en gång.

Flera naturprojekt

Skövde kommun arbetar aktivt med naturvårdsfrågor och biodiversitet. Sakkunskapen inom verksamheten är hög. Genom att samverka på bred front och aktivt söka projektmedel tillsammans med andra relevanta aktörer har många bra lokala naturvårdsprojekt initierats och genomförts.

Arbete för klimatengagemang

Kommunen har under året bjudit in invånarna till aktiviteter kopplade till klimatfrågan. Det har varit cykeldagar samt olika projekt som ska stimulera invånarna att cykla i stället för att ta bilen. Föreläsningar om klimat och miljö har också anordnats i samverkan med andra organisationer och vid direkta förfrågningar.

Hållbar finansförvaltning

Att aktivt välja bort bolag till förmån för mer hållbara investeringar i sin finansförvaltning gör skillnad. De investeringar som kommunkoncernen gör och som kvalificerar sig till så kallade gröna lån förbättrar inte bara ekonomin – de bidrar även till ett mer hållbart samhälle.

Måltidsverksamheten

Verksamheten har fortsatt sitt aktiva arbete för att minska matsvinnet i den offentliga miljön och öka andelen svenska livsmedel som serveras. Måltidsavdelningen har arbetat aktivt med att öka andelen svenska livsmedel sedan 2016. Under 2023 blev avdelningen utsedd till bäst i Sverige på området.

Cirkulära möbler

Kommunens möbelbibliotek är ett sätt att återbruka möbler. Ett annat sätt som ger ännu större miljö- och klimatutväxling är att hantera möbler via Addas ramavtal. Avtalet ger kommuner och regioner möjlighet att köpa eller hyra begagnade möbler samt renovera, inventera eller avyttra redan inköpta möbler.

2. Grönstruktur och biologisk mångfald

Att bevara områden med biologisk mångfald och ekosystemtjänster genom att restaurera och nyttja ekosystem på ett hållbart sätt är viktigare än någonsin. Situationen för den biologiska mångfalden beskrivs av forskare som allvarlig; fler arter än någonsin i mänsklighetens historia hotas av utrotning och många ekosystem förändras i snabb takt. Beräkningarna visar att omkring en halv till en miljon av dagens drygt åtta miljoner arter riskerar att utrotas inom några årtionden om inte kraftfulla åtgärder sätts in för att hejda den negativa utvecklingen.

Naturvård

Restaurering av våtmarker

Skövde kommun har under året arbetat med att hitta ytor på kommunägd mark för att återväta torvmarker. Skövde kommun tog initiativet då Skogsstyrelsen har fått regeringens uppdrag att genomföra åtgärder på utdikade torvmarker. Marken som man har tittat på ligger norr om Simsjön och bedöms som lämplig för ändamålet. Åtgärderna uppskattas minska utsläppen med 368 ton koldioxidkvivalenter per år. Om åtgärderna genomförs bekostas de helt av Skogsstyrelsens anslag.

Att återväta torvmarker har visat sig vara en effektiv, billig och enkel metod för att minska utsläppen av växthusgaser. Det som konkret görs är att dikena som torrlägger torvmarken pluggas igen med plankor eller rundvirke och jord alternativt torv. Då höjs grundvattennivån uppströms det pluggade området. För att klimatnyttan ska bli optimal ska inga stora sjöar skapas; grundvattnet bör bara höjas till strax under marknivå. När torvmarken är utdikad bryts torven ned när den reagerar med syre. Den släpper då ut växthusgaser som koldioxid, lustgas och metan. Effekten av återvätningen blir att torven slutar att brytas ned och i stället börjar återbildas. Därmed slutar torven också att avge växthusgaser. Återvätning av dikade torvmarker bidrar också till att uppfylla flera nationella miljömål och ger positiva effekter på den biologiska mångfalden.

De senaste 200 åren har ungefär 75 procent av Sveriges våtmarker påverkats, främst genom dikningar och utträdade vattendrag. Beräkningar har visat att dikade torvmarker varje år släpper ut lika mycket växthusgaser som alla fordon i hela Sverige.

Sjön Lången

Lången ligger mellan Timmersdala och Lerdala i Skövde kommun. Sjön är 286 hektar stor och har ett maximalt djup på sex meter. Lången är en av de fiskrikaste sjöarna i regionen men har under lång tid varit övergödd med grumligt vatten, stor algblooming och ett mycket kort siktdjup.

Kommunen har sedan 2016 utrett sjöns status. Det har gjorts provfiske, fältinventeringar och litteraturstudier för att identifiera orsakerna till sjöns dåliga status.

Långens övergödning beror på näringsläckage, framför allt från de omgivande åkermarkerna. Dessutom är sjöns fisksamhälle i obalans eftersom små karpfiskar (bland annat braxen, björkna och mört) dominerar. Obalansen har gjort Långens vatten grumligt och ökat algbloomingen eftersom näringsämnen förs tillbaka till vattenmassan i stället för att bindas i sjöns sediment.

För att förbättra vattenkvaliteten föreslås flera strategiska och långsiktiga åtgärder. Dessa åtgärder kan även ge förutsättningar för förbättrat sportfiske, öka Långens kvalitet som badsjö, minska näringsläckaget och öka den biologiska mångfalden. Bland de viktigare åtgärderna för att minska näringsläckaget till sjön föreslås våtmarker, fosfordammar, strukturkalkning, kantzoner samt förbättrad rening av enskilda avlopp i området. För att få balans i sjöns fisksamhälle föreslås även så kallat reduktionsfiske. Det innebär att man reducerar antalet karpfiskar genom riktat fiske, för att öka överlevnaden hos rovfiskar som abborre, gös och gädda. Reduktionsfisket skulle minska dominansen av karpfiskar och därmed leda till en lägre återcirkulation av näringsämnen i sjön.

Tabell 1.
Uppskattat näringsläckage för
Långens tillrinningsområde

Långens tillrinningsområde	Kväve (kg/år)	Fosfor (kg/år)
Skog och hygge	9 997	344
Myr	662	20
Jordbruk	44 051	1 034
Urbant inkl. dagvatten	644	35
Enskilda avlopp	1 398	114
Avloppsreningsverk	2 500	14

Förvaltning av naturreservat

Det pågår en ständig skötsel av de naturreservat som kommunen ansvarar för. I år har man exempelvis planterat tolv ekar i Bissgården, Hene-Skultorp för att skapa föryngring bland de äldre värdefulla ekarna och därmed skapa långsiktighet i beståndet. För att skydda de planterade ekarna har ramar med viltstängsel satts runt träden. Detta kan se lite underligt ut.

I Ryds ängar inom Rånna-Ryd har en ny naturstig anlagts. Stigen inkluderar tolv nya skyltar och en delvis uppdaterad sträckning. Slingan är nästan två kilometer lång och går igenom både granskogar, lövlundar och betesmarker. Under promenaden på stigen får besökaren lära sig om områdets kulturhistoria och de djur och växter som är karakteristiska för Ryds ängar. Varför ser området ut som det gör idag? Vilka spår syns efter människor i området? Vilken fågel knäcker körsbärskärnor med sin näbb? De och andra frågor får svar utmed stigen, som nås från de tre parkeringarna öster och väster om Ryds ängar. De längre Trollstigarna passerar också en del av rundslingan.

Miljonregn över Billingeleden

Billingeleden är i behov av upprustning. Leden består idag av 57 kilometer vandringledd. EU har via Tillväxtverket beviljat 2 miljoner kronor under 2023 för att kvalitetssäkra Billingeleden. Det finns makalös natur att uppleva längs vandringsleden och det är viktigt att vandrare känner sig trygga på leden och vill komma tillbaka på nya äventyr. EU-medlen kommer att täcka kostnader för att röja leder samt bygga nya broar, bänkar, eldstäder, vindskydd, spänger och ledstänger. När projektet är slutfört och nya slingor har anlagts kommer leden att vara 85 kilometer. Åtgärderna kommer att starta under 2024.

Nya naturreservat i Skövde

Skydd av natur

Syftet med att bilda naturreservat är enligt miljöbalken att exempelvis bevara biologisk mångfald, vårda och bevara värdefulla naturmiljöer samt ge olika typer av värdefull natur ett långsiktigt skydd. Ett annat syfte är att tillgodose det rörliga fritidslivets behov av naturområden. Under 2023 bildades ett nytt naturreservat i Skövde kommun och två befintliga naturreservat utvidgades.

Det nya reservatet heter Grevagårdens naturreservat, är 13 hektar stort och ligger cirka tio kilometer söder om Skövde. Naturreservatets skydd syftar till att bevara och utveckla områdets värdefulla naturmiljöer i form av ädellövskog, lövsumpskog samt bäck- och källmiljöer. Förutom att säkra träd vid ridstigarna kommer området att ha fri utveckling.

Blängsmossens naturreservat ligger nordväst om Skövde tätort. Under 2023 utökades naturreservatet med 17 hektar och är nu totalt 464 hektar stort. Utökningen består främst av äldre barrskog, trädbevuxna kärr och blandskog. Syftet med reservatetskyddet är att bevara en relativt orörd högmossa för framtiden. Skogen ska utvecklas mot urskogskaraktär och mossens orörda karaktär ska bevaras.

Det andra naturreservatet som utvidgades under 2023 är det välkända Högsböla ängar. Detta naturreservat ligger 15 kilometer nordväst om Skövde, nära byn Berg. Efter en utvidgning på 16 hektar är reservatet nu 51 hektar stort. Området är välkänt för sina hundratals grova och hamlade ädellövträd. Utökningen förstärker de befintliga naturvärdena. Reservatet kommer framöver också att skötas genom bete och slåtter.

Blomstrande marker

Kommunen har fortsatt att omvandla gräsmattor i staden till blommande ängar. När gräsmattor inventerades uppvisade de en stor mångfald, dessutom med många arter som gynnar vilda pollinatörer. Flera av dessa artrika och blomrika gräsmarker omvandlades under året till slåtterängar med bara en eller två slåttertillfällen per år. Ytterligare ett antal ytor sköttes som så kallade gräsmatteängar. Det innebär att man klipper ytan med gräsklippare men gör ett längre uppehåll i skötseln under sommaren för att på så sätt låta gräs och örter gå i blom. Genom att omvandla gräsmattor till slåtterängar och gräsmatteängar minskar man antalet klippningar. Det sparar tid, pengar och miljö och ger framför allt marken en chans att blomma, till glädje och nytta för människor, växter och insekter. Skövde kommun har fått bidrag från Naturvårdsverket, så kallade LONA-medel, till projektet. Det avslutades under året men arbetet med att skapa mer ängsmark i kommunen fortsätter.

Park- och tätortsnära natur

Stående död och levande ved

Skövde kommun har valt att lämna kvar stående, död ved vid trädavverkningar. Det har lett till fler högstubbar och trädruiner i våra stadsrum och naturmarker. Skillnaden mellan en trädruin och en högstubbe kan utåt sett vara svår att se, men en högstubbe är en enklare utförd åtgärd. Då kapar man stammen och lämnar 3–4 meter kvar på rot, med syftet att gynna den biologiska mångfalden. En trädruin – eller ett veteranträd eller evighetsträd som det också kan kallas – är ett kraftigt stympat eller kapat träd på rot som får behålla sin karaktär.

Ett levande träd som är kraftigt stympat utsöndrar feromoner som lockar till sig insekter. På så vis bidrar det likt en hög-

stubbe till ökad biologisk mångfald. En trädruin är ett dött eller döende träd. När man skapar en trädruin görs oftast flera olika ingrepp. Man försöker efterlikna fläxskador och genom instick med motorsåg skapar man springor där fladdermöss och andra insekter kan komma in. Man kan också skapa fågelholkar direkt i veden. Vi tar självklart höjd för att det vi lämnar efter oss står stabilt och kan anses säkert för omgivningen. Vi behöver därför göra återkommande bedömningar för när det är dags att ta bort högstubben eller ruinen, som då kan adderas till någon av våra faunadepåer.

Det kan också vara så att naturen själv har skapat en trädruin som vi bedömer säker eller som kräver mindre åtgärder för att den ska kunna stå kvar. Det finns flera vinster med att ha kvar stående stammar och ruiner i städerna; de bidrar inte bara till ökad biologisk mångfald utan gör också att det händer något i vyn. Ett träd är svårt att ersätta, det är unikt i sig och ger en bild av hur det har sett ut tidigare. Det kan också skapa diskussioner, fungera som ett litet landmärke och generera en mer varierad stadsbild.

Trädvård

Under 2023 har ett 50-tal träd planterats i bland annat Trädgårdsstaden, Stöpen, Timmersdala och Boulogner. Kommunen utför kompensationsplanteringar när det är nödvändigt att ta ner träd. Vid trädplanteringar i växtbäddar vid gator används biokol, ett slag klimatpositivt jordförbättringsmedel som inte bara gynnar mikroliv utan som också fungerar som kolsänka. På Drottninggatan har enheten hamlat lindar, kronträd har bland annat beskurits i Eric Ugglas park och vid Solgårdarna på Norrmalm.

Naturmarkshuggningar

Årets naturmarkshuggningar skedde under vintermånaderna i våra yttertätorter och i Södra Ryd. Stort fokus låg på tomtnära träd, men också på plockhuggning för att gynna vissa individer och skapa ett variationsrikt bestånd med tanke på både åldrar och arter. Syftet är att hålla beståndet i vårdat skick och bidra till högre rekreativvärden, men också att lämna mer död ved åt insekterna.

Flera spännande projekt har påbörjats. Ett är samarbetet med Skogsstyrelsen vid Göktorpskärrer, Simsjön. Där har olika naturvårdsinsatser utförts i ett biotopskydd; bland annat har ekar friställts och granar huggits bort för att gynna utvecklingen av grova ädellövträd. Åtgärder som att skada och ringbarka träd med hjälp av motorsåg har utförts för att gynna den biologiska mångfalden.

En naturvårdshuggning har genomförts i Skultorp, där förut-

sättningarna för att skapa en kontinuitetsskog är goda. En kontinuitetsskog är en skog som aldrig har varit kalavverkad, utan där skogen har varit kontinuerligt trädbevuxen under lång tid.

Skogsbruk

Åtgärder

Mängden skog som har skadats av granbarkborre har varit förhållandevis låg, men arbetet med att ta bort angripna träd har fortsatt under året.

Vid Billings fritidsområde har kommunen, i dialog med olika intressenter, informerat om 2023 års ungskogsrojningar, gallringar och avverkningar. Syftet har varit att främja ett hållbart, hyggesfritt skogsbruk.

Kalavverkningar har utförts där det varit nödvändigt – främst i samband med exploateringar vid Norra Ryd och vid Stads-skogen.

Almsjukan och askskottsjukan fortsätter att spridas i ännu större utsträckning i våra marker, vilket orsakar mycket merarbete. Åtgärder har gjorts där de angripna träden kan orsaka skador eller risker. Det har också gjorts åtgärder på stormfallna träd som fallit när oväder har dragit in.

Skolskogar

Arbetet med att skapa nya skolskogar har fortsatt. Under året har nya skolskogar skapats i Varing och Hentorp. Det gör att kommunen nu har 14 skolskogar, som bidrar till ett mer pedagogiskt lärande i naturen.

Skövdes skogspolicy

Parallellt med alla praktiska åtgärder har arbetet med kommunens skogspolicy fortsatt. Ett omtag krävs dock för att få den klar under 2024.

Invasiva arter

Kartläggningen av invasiva arter visar att det finns stora bestånd på kommunal mark och att det krävs ännu bättre planering för att stävja deras framfart. Parkenheten bekämpar och begränsar idag gul skunkkalla, jätteloka och jättebalsamin. Dessa arter är idag EU-listade.

VISION SKÖVDE

2040

3. Miljöarbete som leder till handling

För att komma vidare i miljö- och klimatarbetet krävs kunskap, samverkan och goda initiativ som inspirerar till handling. I det här avsnittet beskriver vi några av de många gemensamma aktiviteter som har pågått under 2023, både internt inom kommunkoncernen och med externa aktörer.

Kommunfullmäktiges mål

Utifrån visionen har kommunfullmäktige beslutat om prioriterade utvecklingsmål som gäller för mandatperioden. Kommunfullmäktiges mål konkretiserar visionen och svarar på vilka samhällsutmaningar som Skövde kommun ska prioritera under mandatperioden.

Målen har i första hand fokus på demokrati och samhällsutveckling, eftersom uppdragen för välfärdstjänsterna är tydligt delegerade till nämnderna.

För perioden 2023–2026 har kommunfullmäktige beslutat om tre prioriterade utvecklingsmål:

- Skövde växer genom att attrahera både invånare och företag.
- Skövde bedriver ett offensivt miljö- och klimatarbete.
- Skövde kommun ger alla barn och unga förutsättningar för ett gott liv.

Det finns också ett finansiellt mål:

- Årets resultat för kommunkoncernen ska i genomsnitt uppgå till minst 6 procent av skatter och bidrag. Årets resultat för kommunen ska i genomsnitt uppgå till minst 3 procent av skatter och bidrag.

Syftet med det finansiella målet är att behålla en stark ekonomi som ger förutsättningar för god kvalitet i välfärdstjänsterna och en hållbar utveckling.

Kommunfullmäktiges mål handlar om samhällsutmaningar som ingen kommunal nämnd kan lösa på egen hand. Kommunstyrelsen leder och samordnar arbetet med kommunfullmäktiges mål. Kommundirektörens ledningsgrupp har organiserat styrgrupper för varje prioriterat utvecklingsmål; detta för att säkerställa god utveckling inom målområdena.

Målområde	Tillväxt och attraktionskraft	Klimat och miljö	Barn och unga
Målformulering	Skövde växer genom att attrahera både invånare och företag	Skövde bedriver ett offensivt miljö- och klimatarbete	Skövde kommun ger alla barn och unga förutsättningar till ett gott liv
Konkreta effekter som ska uppnås	<ul style="list-style-type: none"> • 75 000 invånare år 2040 med befolkningstillväxt i hela kommunen • Stärkt näringsliv och kompetensförsörjning • Ökad upplevelse av livskvalitet, delaktighet och tillgänglighet 	<ul style="list-style-type: none"> • Skövdes klimatavtryck är noll år 2045 • Förbättrade möjligheter för invånare och företag att verka och leva hållbart • Stärkt förmåga att möta klimatförändringarna 	<ul style="list-style-type: none"> • Förbättrad psykisk och fysisk hälsa • Ökad trygghet och jämlikhet samt ökat inflytande • Fler barn och unga ska fullfölja sina studier
Varför är detta målområde viktigt?	Med fokus på tillväxt och kompetensförsörjning kan vi erbjuda en välfärd för alla åldrar. Ett rikt näringsliv med många arbetstillfällen attraherar invånare och bidrar till att trygga vår välfärd. För att klara kompetensförsörjningen, behöver vi locka hit och behålla arbetskraft och företagsetableringar. Trygghet, delaktighet och möjlighet till en hållbar livsstil är värden som bidrar till Skövdes attraktionskraft.	Skövde kommun ska ligga långt fram i klimatomställningsarbetet. Genom att samverka och hitta innovativa lösningar ställer vi om till ett hållbart samhälle. Omställningen är nödvändig för att begränsa den globala uppvärmningen. Den är också nödvändig för att attrahera kompetens och företagsetableringar till Skövde.	Barn och unga i Skövde ska få de allra bästa förutsättningarna för en bra start i livet. I Skövde ges barn och unga inflytande över sina egna liv och görs delaktiga i samhällsutvecklingen. Genom fokus på barn och ungas utbildning, fritid och uppväxtvillkor lägger vi grunden för hälsa, framtidstro och morgondagens kompetensförsörjning.
Resultatmätningar	Ett antal resultatmätningar kommer att utgöra underlag för uppföljning och analys av målområdet. Av analysen ska det framgå om utveckling sker i den takt som krävs för att uppnå de effekter vars tidshorisont sträcker sig längre fram än 2026.		

Man har också tagit fram strategier kopplade till målen. Med dessa som grund kan förvaltningen ta nästa steg och initiera konkreta aktiviteter som bidrar till att strategierna och målen uppnås.

Strategier inom kommunfullmäktiges mål om klimat och miljö:

- Energiproduktion och smart energianvändning
- Hållbar konsumtion och ökad cirkularitet
- Klimatanpassningsåtgärder
- Förbättrade möjligheter för invånare och företag att verka och leva hållbart.

Skövde kommuns klimatlöften

Skövde kommun har antagit 24 klimatlöften för 2024–2026. Kommunernas klimatlöften är en satsning inom *Klimat 2030 – Västra Götaland ställer om*, en kraftsamling som drivs av Västra Götalandsregionen och Länsstyrelsen Västra Götaland. Syftet med satsningen är att stödja kommunerna så att de kan öka tempot i klimatarbetet. Att öka tempot och bli mer offensiva på klimat- och miljöområdet är också ett av Skövde kommuns prioriterade utvecklingsmål denna mandatperiod.

Kommunernas klimatlöften består av 30 konkreta åtgärder som ska genomföras under perioden 2024–2026. Syftet med löfterna är att de ska ge stora utsläppsminskningar.

Skövde har alltså antagit 24 av de 30 klimatlöfterna, som listas här intill. Många inom Skövde kommuns verksamheter är med och bidrar till att uppfylla löfterna.

Skövdes klimatlöften

1. Vi har en årlig uppföljning av klimatarbetet.
2. Vi har en koldioxidbudget.
3. Vi involverar invånare i alla åldrar i klimatarbetet.
4. Vi finansierar investeringar genom grön obligation.
5. Vi minskar utsläppen tillsammans med näringslivet.
6. Vi inkluderar lantbruket som samarbetspart i kommunens klimatomställning.
7. Vi fokuserar på företagens klimatomställning i miljötillsyn.
8. Vi arbetar aktivt med vår energiplan.
9. Vi arbetar strategiskt med att minska klimatpåverkan genom upphandling.
10. Vi säkerställer kompetens och resurser för att upphandla med klimathänsyn.
11. Vi gör klimatsmarta inköp.
12. Vi säkrar att planering och byggande bidrar till ett transporteffektivt samhälle.
13. Vi arbetar med klimatstyrande parkering.
14. Vi ställer krav i upphandling för transportdelen i nya avtal.
15. Våra nya arbetsmaskiner är fossilfria och upphandlingskrav ställs på entreprenader.
16. Vi arbetar med hållbart resande för våra anställda.
17. Vi minskar matsvinnet i offentliga måltider och når mål.
18. Vi minskar klimatavtrycket från offentliga måltider och når mål.
19. Vi ökar livslängden på elektronik och möjliggör cirkulära flöden.
20. Vi använder cirkulära möbler.
21. Vi möjliggör för invånarna att låna/hyra produkter i stället för att köpa.
22. Vi energieffektiviserar vårt fastighetsbestånd.
23. Vi bygger i trä.
24. Vi arbetar med återbruk av byggmaterial.

Utmaningar för ett hållbart Västra Götaland

Under 2022 lanserades ett nytt åtgärdsprogram för miljömålen 2021–2025. Programmet heter *Utmaningar för ett hållbart Västra Götaland* och har tagits fram av Länsstyrelsen i Västra Götaland och Skogsstyrelsen. Syftet med programmet är att vägleda och stödja prioriteringar samt stimulera till ökad samverkan i det

lokala och regionala miljöarbetet. På grund av resursbrist har Skövde ännu inte hunnit anta några åtaganden. Kommunen följer dock arbetet och tar del av den kunskap och de initiativ som förmedlas.

Miljöpriset 2023

Under Näringslivsgalan delade kommunstyrelsens ordförande Theres Sahlström och miljöstrateg Sari Strömblad ut Miljöpriset 2023 till Eklunds bildelslager. Företaget fick priset för andra gången, vilket gör dem unika i sammanhanget.

Juryns motivering löd:

"Företaget har målmedvetet utvecklat verksamheten till en modern, digitaliserad och hållbar verksamhet. Det stora målet är att materialåtervinna till 100 procent samtidigt som kunderna ska vara nöjda.

Eklunds bildelslager har ett helhjärtat engagemang i miljö, kvalitet och ständiga förbättringar. Företaget är en inkluderande arbetsplats som främjar mångfald och social hållbarhet och de arbetar för att uppfylla Agenda 2030. Företaget stödjer också samhällsbärande funktioner såsom polis, räddningstjänst, försvarsmakt och gymnasieskola.

Med de högsta ambitionerna ett företag kan ha strävar de ständigt för att minska sitt klimatavtryck, fortsätta utveckla sitt moderna arbetssätt, inspirera sin omvärld och ha de nöjdaste kunderna. Eklunds bildelslager belönades för 20 år sedan med Skövde kommuns Miljöpris och tack vare sin höga standard inom miljöarbetet som har pågått sedan dess – är de väl värda vinnare igen år 2023."

Vision Skövde 2040

Vision Skövde 2040 ska vara en ledstjärna och peka ut färdriktningen för hela Skövdes utveckling. En viktig skillnad mot den förra visionen är att Vision Skövde 2040 omfattar tillväxten i hela Skövde kommun, inte enbart i staden. Den har också ett tydligare fokus på hållbarhet än den förra. Alla som samverkar externt ska ta ansvar för att utgå från visionen i sitt arbete. Det gäller exempelvis i näringslivsarbete, föreningssamverkan, tätortsnära dialog och i medborgardialog. Visionen har också skickats ut till alla hushåll, kommunicerats i sociala medier samt finns som film på Skövdes hemsida.

Översiktsplan 2040

Översiktsplanen är ett av kommunens viktigaste dokument; den pekar ut vägen framåt och skapar förutsättningar för hållbar utveckling. Översiktsplanen vägleder kommunen, myndigheter, näringsliv och andra i beslut om hur kommunens mark- och vattenområden ska användas och hur den byggda miljön ska användas, utvecklas och bevaras.

Arbetet med att uppdatera och revidera kommunens gällande översiktsplan pågår genom ett kommunövergripande

projekt som startades 2021. Den nya översiktsplanen, ÖP 2040, väntas bli antagen i kommunfullmäktige i oktober 2024.

ÖP 2040 utgår från Vision Skövde 2040, som bland annat slår fast att vi ska satsa stort och växa med kraft. Kommunens effektmål är att vara 75 000 invånare år 2040. ÖP 2040 vägleder den utvecklingen genom att skapa markförutsättningar och ange riktningen för hur den fortsatta utbyggnaden i kommunen kan ske på ett socialt, ekologiskt och ekonomiskt smart sätt. I det perspektivet gör ÖP 2040 även en utblick mot 2060. Översiktsplanen beskriver hela kommunens användning av mark och vatten, vilka hänsynstaganden som måste göras och vilka konsekvenserna kan bli för miljö, människor och ekonomi.

Översiktsplanens ställningstaganden har bland annat ledorden närhet, variation, hållbara färdvägar, effektivare infrastruktur och levande landsbygd. Fokus ligger på att komplettera befintliga strukturer samt skapa nya stadsdelar med variation och hållbarhet. Vikten av att hushålla med mark och vatten betonas.

Under våren 2023 var förslaget till ÖP 2040 ute på samråd. Medborgare, föreningar, näringsliv, myndigheter med flera hade då möjlighet att ta del av förslaget och lämna synpunkter. Efter samrådet har synpunkterna sammanställts i en så kallad samrådsredogörelse. Planförslaget har därefter bearbetats till en granskningshandling, som är utställd för granskning under perioden 22 januari 2024–2 april 2024.

Hållbar utveckling och Agenda 2030

I syfte att stärka hållbarhetsarbetet ytterligare har en arbetsgrupp i kommunen under året analyserat kommunens arbetssätt för att bidra till hållbar utveckling. Arbetet har bland annat mynnat ut i en rapport som sammanfattar analysen och rekommendationer framåt; detta för att skapa struktur och systematik i hur kommunen styr och leder mot hållbar utveckling.

Fyra områden har identifierats som viktigast att utveckla för att nå framgång. Till varje område har ett antal rekommendationer tagits fram. Följande områden har identifierats som viktigast:

- Tydliggöra ägarskap och skapa en samordnad organisation.
- Skapa integrerade arbetssätt som ser kopplingar mellan alla tre hållbarhetsperspektiven, säkerställer långsiktighet och tar hänsyn till global påverkan.
- Säkerställa samverkan och intressenters delaktighet.
- Säkerställa uppföljning och utvärdering.

Framöver ska ett antal aktiviteter och projekt genomföras med anledning av detta. Syftet är att utveckla arbetet och öka organisationens förmåga att styra, leda och samordna arbetet med Agenda 2030 och hållbar utveckling.

Parisavtalet *Ett globalt klimatavtal* från 2016 handlar bland annat om att begränsa den globala uppvärmningen till långt under 2°C och sträva efter att begränsa den till 1,5°C.

Finansförvaltningens hållbarhetsrapportering

Den fjärde upplagan av Skövde kommuns hållbarhetsrapport kring finansförvaltningen belyser fortsatt hur komplext det är att återrapportera hållbarhetsfrågor. På många sätt saknas standardiserade mått och siffror som går att jämföra mellan förvaltare och över tid. Förhoppningen är att med hjälp av framtagna rapporter samt dialoger med förvaltare kunna påverka detta, och i framtiden bidra till en mer rättvis och jämförbar statistik inom finansvärlden.

Kommunens förvaltare har hållbarhetsfokus i sina fonder; hållbarhet är en central del i investerings- och förvaltningsprocessen och ibland sätts särskilt fokus på de globala målen. Genom att förvaltarna kopplar klimatmål till sina investeringar samt genom att öka andelen förnybar energi, utöva ett aktivt ägande genom bolagsdialoger och genomföra hållbarhetscreening av deras portföljers CO₂-utsläpp förbättras hållbarhetsarbetet kontinuerligt.

Det är tydligt att Skövde kommuns val av fonder innebär förbättringar i världen utifrån alla tre aspekter av hållbarhet. Att aktivt välja bort bolag till förmån för mer hållbara investeringar gör skillnad. De investeringar som kommunkoncernen gör och

som kvalificerar sig till så kallade gröna lån förbättrar inte bara ekonomin utan bidrar också till ett mer hållbart samhälle. Gröna lån från Kommuninvest, erbjuds till projekt inom förutbestämda områden som uppfyller krav fastställda i ett ramverk. Lånen har en finansiell fördel i form av 0,02 procentenheters lägre marginal jämfört med vanliga lån.

Under 2023 har koncernens lån ökat. Samtidigt har de flesta av våra ansökningar om gröna lån blivit godkända. Numera är 51 procent av koncernens totala låneskuld finansierad med gröna lån. Det motsvarar totalt 2,7 miljarder kronor. Lånen har beviljats för projekt inom exempelvis energieffektivisering, vatten, avloppshantering och gröna byggnader.

Under 2023 har fem projekt blivit godkända till ett värde av 472 miljoner kronor. Dessa avser bostadsprojekt från AB Skövde-bostäder. Samtliga projekt inom koncernen som har beviljats gröna lån syns i tabellen på sidan 17. Hållbarhetskriterierna är specifika beroende på investeringstyp.

Investeringsprojekt	Kategori	Ansökan godkänd
Billingskolan etapp 1	Gröna byggnader	2016-11-29
Billingskolan etapp 2	Gröna byggnader	2016-11-29
Bissgårdens förskola	Gröna byggnader	2016-11-29
Claesborgs förskola	Gröna byggnader	2016-11-29
Tidans förskola	Gröna byggnader	2016-11-29
Aspö Ekologi	Gröna byggnader	2017-05-31
Block 4 – nytt bioeldat kraftvärmeverk	Förnybar energi	2017-10-03
Ekedal	Gröna byggnader	2017-10-03
Frostaliden	Gröna byggnader	2017-10-03
Ekedals förskola	Gröna byggnader	2017-12-19
Trädgårdsstadens skola	Gröna byggnader	2017-12-19
Dalvägens förskola	Gröna byggnader	2019-06-14
Uppgradering av Stadsvarns reningsverk	VA-hantering	2019-06-14
Utbyggnad av VA-nät på landsbygden	VA-hantering	2019-06-14
Grubbagården	Gröna byggnader	2019-09-11
Kurorten	Gröna byggnader	2023-02-01
Mossagården	Gröna byggnader	2023-02-01
Solcellsanläggningar	Förnybar energi	2023-02-01
Björkebackens förskola	Gröna byggnader	2023-10-25
Om- och tillbyggnad av Äldrecentrum Ekedal	Gröna byggnader	2023-12-06

Skövde var nära Laddguld

Skövde var en av sex kommuner som under 2023 tävlade om det ärofyllda priset Laddguld. Priset delas ut till den kommun som med ett helhetsgrepp och på ett långsiktigt sätt arbetat mest för att främja eldrivna fordon och transporter. Juryns medskick var att de var imponerade av flera av Skövdes insatser och att kommunens fokus på tung trafik och laddinfrastrukturplan vittnar om att man är på helt rätt väg. Det räckte dock inte hela vägen den här gången, men visar att kommunen jobbar i rätt riktning. Elektrifieringen av transportsektorn har en nyckel-

roll i omställningen mot Sveriges klimatmål, i synnerhet 2030-målet. Tempot behöver höjas och nya såväl som befintliga aktörer behöver bredda sina roller, skapa nya värdekedjor i ekosystemet för laddning och infrastruktur och bli en naturlig del av Sveriges energisystem.

European City Facility

I juni 2023 godkände EU Skövde kommuns slutrapport gällande det så kallade EUCF-projektet. EU ansåg att Skövde kommun utvecklat ett sunt investeringskoncept som visar stor potential för en framgångsrik implementering. Investeringskonceptet har haft följande syften:

- Att främja energieffektivitetsåtgärder i kommunala byggnader och bostadshus
- Att övergå till energieffektiv gatubelysning (led)
- Att installera solceller på utsedda tak i företagsparker och shoppingområden
- Att bygga ut laddningsinfrastrukturen för elfordon

Resultaten integreras nu på olika sätt i det pågående arbetet i kommunkoncernen.

4. Skövde kommuns klimatavtryck

Koldioxid (CO₂) finns naturligt i jordens atmosfär, där den är livsviktig för jordens naturliga ekosystem. När vi människor andas släpper vi ut koldioxid som växter och träd absorberar för att växa. De utsöndrar sedan restprodukten syre (O₂) som vi människor andas in och sedan börjar processen om. Denna biokemiska process, som vi kallar fotosyntes, är en av de viktigaste processerna på jorden. Koldioxid är därför inte dåligt i sig, men blir ett problem när för mycket släpps ut och hamnar i atmosfären.

All förbränning släpper ut koldioxid – från vulkanutbrott till när grillen tänds hemma. Under ett antal år har de koldioxidutsläpp som skapats av människan ökat exponentiellt. Den ökningen leder till obalans i jordens naturliga ekosystem.

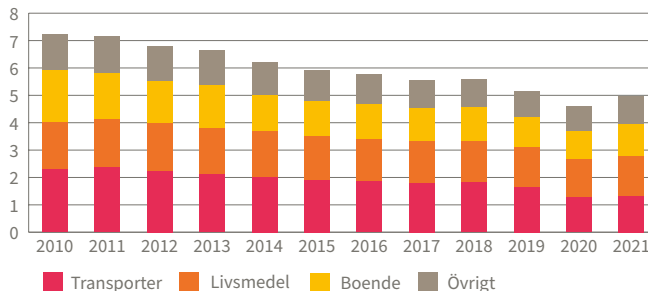
Växthusgasutsläpp

Växthusgasutsläpp består av flera olika gaser. De räknas om till koldioxidekvivalenter (CO₂e) för att spegla den globala uppvärmningspotential som varje gas har. Därför används ofta begreppet koldioxidutsläpp synonymt med växthusgasutsläpp.

Enligt Skövde kommuns energi- och klimatplan ska klimatavtrycket inom Skövde kommuns geografiska område vara noll år 2045. Det mäts genom en sammanvägning av de direkta växthusgasutsläpp som sker inom Skövde kommuns geografiska område samt de växthusgasutsläpp som kommer från hushållens konsumtion, den offentliga sektorns konsumtion och samhällets investeringar.

De konsumtionsbaserade växthusgasutsläppen inkluderar alla de utsläpp som alla sorters produkter genererar i alla led innan de konsumeras. Detta gäller oavsett var utsläppen sker. I grafen intill visas hushållens konsumtionsbaserade utsläpp. Till dessa tillkommer sedan de utsläpp som är kopplade till investeringar och offentlig konsumtion. Dessa utsläpp motsvarar ungefär 2,5 respektive 1 ton CO₂e per person och år.

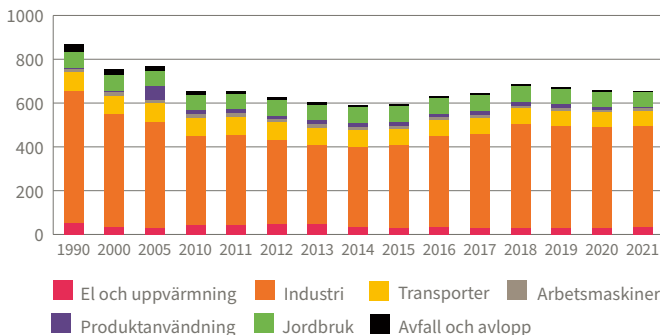
Konsumentbaserade utsläpp av växthusgaser (ton CO₂e/person)

Figur 1. Konsumtionsbaserade utsläpp av växthusgaser, exklusive utsläpp kopplade till investeringar och offentlig konsumtion. Utsläppen är omräknade till koldioxidekvivalenter (CO₂e) per person och år mellan 2010 och 2021 i Sverige. Statistiken togs fram av SCB och är hämtad från Naturvårdsverket i april 2021.

De direkta utsläppen omfattar hushållens direkta växthusgasutsläpp samt Skövde kommunkoncerns och näringslivets växthusgasutsläpp. Däremot omfattar de inte utsläpp från exempelvis el som har producerats i en annan kommun, även om elen har använts inom Skövde kommuns geografiska område.

Växthusgasutsläpp från samtliga sektorer i Skövde (kton CO₂e)

Figur 2. Direkta utsläpp av växthusgaser omräknade till koldioxidekvivalenter (kiloton CO₂e) inom Skövde kommuns geografiska område åren 1990–2021. Statistiken hämtades från de nationella emissionsdatabasen i februari 2024.

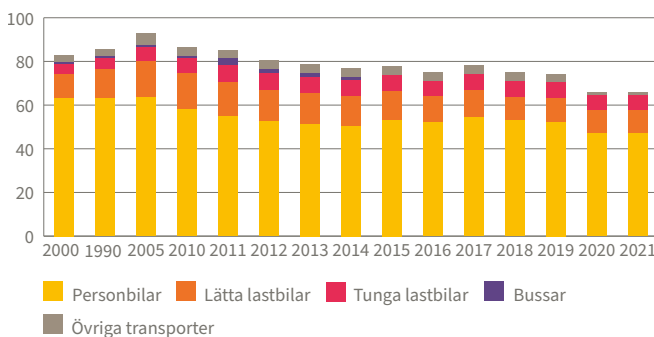
Utsläpp från industrin

Nationellt står industrin för omkring 30 procent av alla växthusgasutsläpp. I Skövde kommun kommer ungefär 70 procent av växthusgasutsläppen från industrin. Det medför att förändringar hos industrin också ger stor effekt på kommunens totala utsläpp. Mellan 1990 och 2013 minskade industrins växthusgasutsläpp med 40 procent. Sedan 2013 har industrins utsläpp ökat med nästan 28 procent.

Utsläpp från transporter

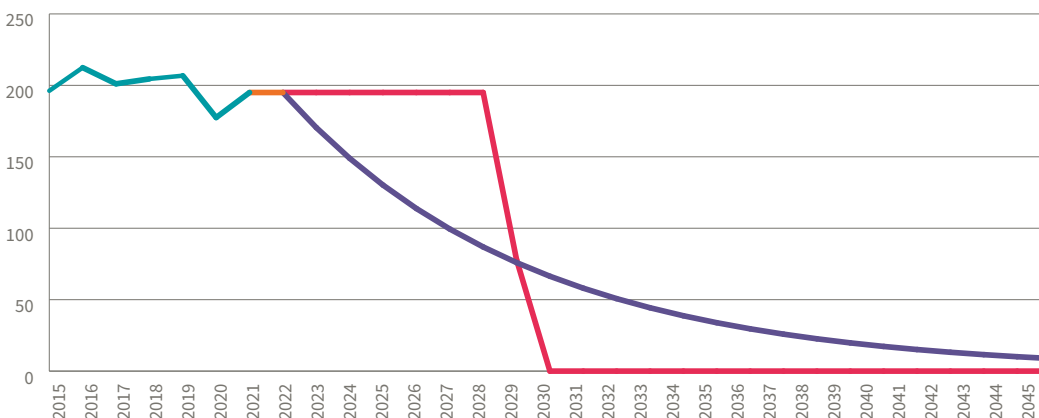
Transportsektorns utsläpp i Skövde redovisas i figuren nedan. Tunga och lätta lastbilar står för en relativt stor del av växthusgasutsläppen. Den absolut största delen står dock personbilarna för. Mellan 2020 och 2021 är utfallet nästan oförändrat.

Transportsektorns växthusgasutsläpp i Skövde exklusive flyg och sjöfart (kton CO₂e)

Figur 3. Transportsektorns koldioxidutsläpp i Skövde, exklusive flyg och sjöfart (kiloton CO₂e).

Koldioxidbudget (kton CO₂)

Figur 4. Figuren visar historiska utsläpp 2015–2021, uppskattade utsläpp 2022 samt budgeterade utsläpp 2023–2045. Utsläppen föreslås minska med en konstant andel av föregående års utsläpp; 13 procent per år med start 2023. Om ingen minskning sker kommer hela koldioxidbudgeten att vara slut 2029.

■ Historiska utsläpp
 ■ Uppskattade utsläpp
 ■ Koldioxidbudget
 ■ Fortsätt som nu

Skövdes koldioxidbudget

Skövde kommuns koldioxidbudget har uppdaterats i enlighet med Västra Götalands läns nya rapport Koldioxidbudget 2023. Skövdes koldioxidbudget utgår därför från samma antaganden som Västra Götalands läns motsvarighet, med antagandet att Skövde kommun har lika mycket koldioxid kvar i sin koldioxidbudget per capita som Västra Götalands läns har per capita i sin koldioxidbudget. En koldioxidbudget är ett verktyg som beskriver den mängd koldioxidutsläpp som vi behöver hålla oss inom för att med viss sannolikhet inte överstiga en viss temperaturökning för jorden. Den koldioxidbudget som har valts ger enligt FN:s klimatpanel (IPCC) 50 procents sannolikhet att världen håller sig under en temperaturökning på 1,7 grader. Vissa utvalda anläggningar med stor klimatpåverkan hanteras på nationell nivå, eftersom man inte anser att de kan påverkas lokalt i tillräckligt stor utsträckning för att ingå i en lokal koldioxidbudget. I Skövde kommun finns det en sådan anläggning. Det är Heidelberg Materials Cement Sveriges cementfabrik, som 2022 släppte ut 389,5 kton fossilt CO₂.

Den budgeterade utsläppsminskningen är ungefär 13 procent per år. Om utsläppen fortsätter som vanligt till 2026 krävs utsläppsminskningar på 22 procent per år för att efterleva koldioxidbudgeten. Om utsläppen fortsätter på nuvarande nivå kommer koldioxidbudgeten att vara slut under 2029.

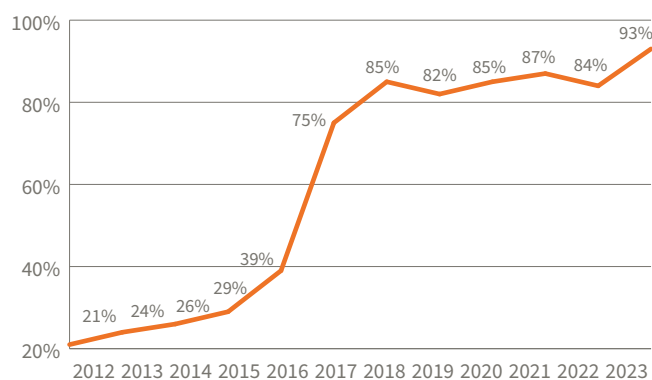
5. Energi i kommunkoncernen

Skövde kommunkoncern ska vara ett föredöme i samhällsutvecklingen. Därför ska organisationen fasa ut användningen av fossila energikällor samtidigt som vi minskar vår energianvändning och ökar användningen av förnybar och fossilfri energi.

Förnybar energi i kommunens fordon

Kommunen använder energi i form av bränsle till transporter. I Skövde kommun är energiåtgången för transporter liten jämfört med den energimängd som används för el och värme. I ett nationellt perspektiv däremot, är transportsektorns utsläpp en stor post. Därför är det viktigt att även kommunorganisationen fasar ut fossila fordonsbränslen. 2023 var 92 procent av energin som användes till kommunens fordon förnybar. De 8 procent som var icke förnybara bränslen bestod av bensin och diesel samt den icke förnybara delen av den nordiska elmixen. 2017 bytte sektor service ut all diesel i sin egen tankanläggning mot den förnybara dieseln HVO (hydrerad vegetabilisk olja). Tack vare det blev den största delen av allt bränsle förnybart utan att kommunen behövde byta ut några fordon. Även om HVO är en förnybar energikälla har den dock liknande utsläpp som fossil diesel när det gäller kväveoxider, försurande ämnen, marknära ozon, sot och andra hälsoskadliga partiklar. Ur miljö- och hälsosynpunkt bör vi därför även fortsättningsvis fokusera på att ställa om till eldrivna fordon samt till fordon som kan drivas av andra förnybara bränslen.

Andel förnybar energi i kommunens fordon

Figur 5. Andel förnybar energi som kommunorganisationens fordon har använt.

Ökad produktion av el

Under 2023 producerade Skövdebostädernas solcellsanläggningar 500 megawattimmar. Det är en ökning med 16 procent mot föregående år. Skövdebostäder har solenergi som standard i alla nybyggnationer och arbetar även med att installera solcellsanläggningar i lämpliga befintliga bostadsområden.

I Skövde kommuns anläggningar för elproduktionen minskade produktionen till 840 megawattimmar under 2023. Anledningen var sämre väderförhållanden. Under året producerades även 68 megawattimmar i avloppsreningsverkets gasturbin som drivs av den egna deponigasen. På Arena Skövde pågår en utökning av den befintliga solcellsanläggningen från 85 kilowatt till 495 kilowatt installerad effekt.

Kreativa Hus har en solcellsanläggning som under 2023 producerade 88 megawattimmar. Dessutom planeras en ny solcellsanläggning på 558 kilowatt installerad effekt.

Skövde Energi producerade ungefär 34 350 megawattimmar kraftvärme och ungefär 5 350 megawattimmar vindkraft.

Kommunkoncernens sammanlagda elproduktion var under 2023 ungefär 41 000 megawattimmar. Det motsvarar den årliga energianvändningen för uppvärmning och varmvatten hos ungefär 2 600 genomsnittliga svenska småhus. Inriktningen i kommunkoncernen är att elen från solcellsanläggningarna ska nyttjas inom samma fastighet i så stor utsträckning som möjligt.

Energi och effekt

Kortfattat kan man säga att energi är rörelse eller förmåga till rörelse. Effekt är hur snabbt energiomvandlingen sker. Effekt mäts i standardenheten watt (W). Standardenheten för energi är joule (J). En annan vanlig enhet för energi kilowattimmar (kWh).

$$\text{Energi (J)} = \text{Effekt (W)} \times \text{tid (s)}$$

En solcellsanläggning har en installerad effekt på ett antal kW. Måttet beskriver hur mycket energi som anläggningen kan producera som mest. En anläggning med en installerad effekt på 10 kW brukar kunna producera mellan 8 000 och 11 000 kWh per år under goda svenska förhållanden. Utbyggnaden av solcellsanläggningen på Arena Skövde, på 410 kW, beräknas kunna producera ungefär 375 000 kWh på ett år.

Energianvändningen i Skövde kommuns fastigheter

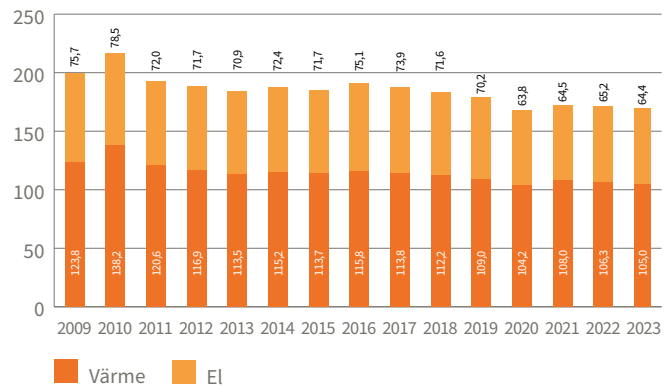
Under året minskade energianvändningen av både el och fjärrvärme något i kommunens fastigheter. Under oktober 2022 till mars 2023 fanns ett uppdrag att minska elanvändningen - detta på grund av risken för elbrist och att elpriserna var väldigt höga. Under den perioden sänktes elanvändningen med ungefär 9,5 procent.

EU:s klimatlagstiftning *Fit for 55* syftar till att minska utsläppen med minst 55 procent till 2030. I och med lagstiftningen förväntar vi oss redan under 2024 krav på offentliga verksamheter att öka takten i energieffektiviseringsarbetet. *Fit for 55* kommer även att innebära krav på att installera solceller på lämpliga taktytor. För att vara redo för detta håller kommunen på att inventera sina taktytor efter byggnadsstorlek, elanvändning och takens förutsättningar.

Skövde kommun arbetar löpande med att energieffektivisera sitt fastighetsbestånd. Under 2023 har bland annat Kulturhuset setts över. Där har behovsstyrning installerats på flera ventilationsaggregat och isolervärdet på många fönster har förbättrats genom att isolerglas har installerats. Även Arena Skövde har setts över, med störst fokus på belysning och solceller. Översynen kommer resultera i åtgärder under 2024.

Ett LED-projekt har startats för att se över all inomhusbelysning. Översynen görs dels för att göra belysningen energieffektivare, dels för att lysrör med kvicksilver fasades ut under 2023. Arbetet inleds med Västerhöjdgymnasiet och Arena Skövde. Dessutom pågår många översyner av hur man arbetar med styrning och övervakning; detta för att säkerställa en gemensam målbild och få ett nytt övergripande system.

Energianvändningen i Skövde kommuns fastigheter från 2009 till 2023 (kWh/m²)

Figur 6. Energianvändningen i Skövde kommuns fastigheter från 2009 till 2023 (kWh/m²).

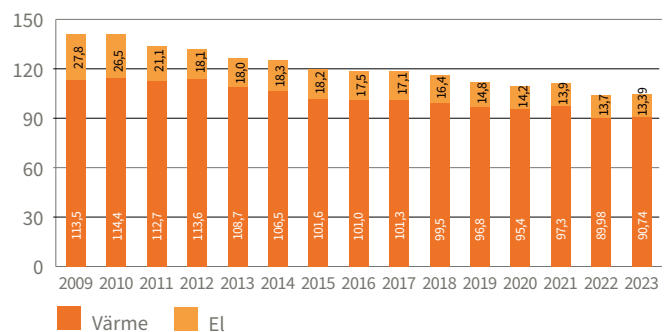
Metod och beräkningar

För att beräkna energianvändningen i lokaler och bostäder har data hämtats från sektor service och från Skövdebostäder. Den data som använts är mängden köpt värme, mängden köpt el samt kvadratmeteryta (Atemp). Värmen som har använts i lokalerna och bostäderna har normalkorrigerats med SMHI Energiindex.

AB Skövdebostäders energianvändning

Skövdebostäder har under 2023 fortsatt arbetet med vatten- och energibesparande åtgärder. Detta genom att införa individuell mätning och debitering av vattenförbrukning i ytterligare 608 lägenheter. Bostadsbolaget arbetar även med att fasa ut all kvicksilverbelysning och ersätta den med LED-belysning och närvarostyrning. Under året har arbetet med att bygga om alla tvättmaskiner i tvättstugorna avslutats. Förändringen innebär att de nu tar in varmvatten som är uppvärmt med fjärrvärme i stället för att värma upp vattnet i maskinen med el. Energianvändningen är kvar på ungefär samma nivå som föregående år.

AB Skövdebostäders energianvändning från 2009 till 2023 (kWh/m²)

Figur 7. AB Skövdebostäders energianvändning från 2009 till 2023 (kWh/m²).

Kreativa Hus Skövde

Kreativa Hus arbetar löpande med energioptimering i sina byggnader. Syftet är att minska klimatavtrycket från både elanvändning och fjärrvärmeanvändning. Optimeringen ger särskilt stor effekt i byggnadernas serverrum. Årets åtgärder förväntas ge ett mätbart genomslag under 2024.

Kreativa Hus håller på att bygga en bussdepå vid Timboholm, som ska vara färdig 2024. Där planeras även en solcellsanläggning som beräknas producera cirka 500 000 kilowattimmar el.

Ett nytt kontorshus har också projekterats. Huset, som ska heta Noden, kommer att rymma cirka 400 nya arbetsplatser samt en ljusgård för möten och sammankomster. Ett parkeringshus för fastighetens hyresgäster ska ligga i direkt anslutning till kontoret. Noden kommer att utgöra en robust och välkommande byggnad där flexibilitet, långsiktighet och resurseffektivitet är grundläggande principer. Innovativa energi- och driftlösningar tas fram för att minska klimatavtrycket för all framtid. Att använda rätt material på rätt plats är ett annat sätt att bidra till hållbarhet.

Både bussdepån vid Timboholm och Noden byggs utifrån kraven på *Miljöbyggnad Silver**.

Skövde Energi AB

Klimatfrågan fortsätter att vara i fokus hos Skövde Energi. Under året har flera satsningar gjorts för att möjliggöra omställningen till ett fossilfritt samhälle.

Skövde kommuns strategiska målområden; *Tillväxt och attraktionskraft* samt *Klimat och miljö* utgör nu också bolagets strategiska mål. Det innebär konkret att Skövdes klimatavtryck ska vara noll år 2045. Bolaget har under året tagit flera viktiga steg i att ytterligare minska det lokala energisystemets klimatavtrycket.

Skövde Energi har också starkt bidragit till kommunens hållbarhetsarbete som helhet. Bolaget upplever även en starkt ökad drivkraft och efterfrågan från det lokala näringslivet när det gäller hållbara och cirkulära energilösningar. Den nya nationella elektrifieringsstrategin liksom reglering genom EU:s *Fit for 55* och *Renewable Energy Directive* blir viktiga styrdokument för bolagets fortsatta arbete.

Utvalda delar av Skövde Energis hållbarhetsarbete under 2023:

- Förstudien för att utreda möjligheten till koldioxidinfångning (BECCS/CCS) slutfördes. Förstudien finansierades av Energimyndigheten och genomfördes tillsammans med forumet Klimpo.
- Bolaget producerar och erbjuder hållbar fjärrvärme som också kan levereras som certifierad enligt Naturskyddsföreningens märkning *Bra Miljöval*.
- Bolaget producerar hållbar och planerbar elkraft med hjälp av kraftvärmeanläggningar.
- Bolaget invigde en laddstation för tung fordonsladdning på Gruvgatan i Skövde. Samtidigt pågår projektering och byggnation av fem publika laddstationer för tunga elektrifierade fordon. På detta sättet har bolaget skapat möjlighet att påskynda omställningen till elektrifiering av tunga transporter i Skaraborg.
- Bolaget följer de branschgemensamma färdplanerna *Färdplan Energi* och *Färdplan Uppvärmning*, som är kopplade till den nationella planen för *Fossilfritt Sverige*, samt det europeiska samarbetet genom *Clean Energy Package*.
- Bolaget följer och bidrar till utvecklingen av Skövde kommuns energi- och klimatplan.
- Bolaget använder huvudsakligen bara bränslen från lokala leverantörer, vilket minskar transporter och skapar förutsättningar för hållbara arbetstillfällen lokalt/regionalt.
- Bolaget tar ett stort ansvar för hållbarhetsfrågan ur ett systemperspektiv utifrån hela energisystemets miljö- och klimatprestanda.
- Bolaget deltar i en omfattande samverkan kring klimat- och hållbarhetsfrågor inom branschorganisationen Energiföretagen Sverige.
- Bolaget är engagerat i flera initiativ inom social hållbarhet.

* *Miljöbyggnad Silver* är en certifiering hos *Sweden Green Building Council* som visar att byggnaden uppfyller certifieringens krav inom bland annat energianvändning, inomhusmiljö och materialval.

Skövde VA

Skövde VA har under 2023 fortsatt göra många små energieffektiviseringsåtgärder genom att äldre pumpar har bytts mot nya, mer energieffektiva. Dessutom har ventilationen och uppvärmningen av en avloppspumpstation byggts om för att minska dess energianvändning.

Statusen för åtgärder utifrån kommunens energi- och klimatplan 2021–2030:

1. Byte av blåsmaskiner till ett biologiskt reningssteg (Bio2) på Stadsvarns reningsverk pågår. De förväntas tas i drift under 2024.
2. Ökad pumpning av försedimenterat vatten till biologiskt reningssteg (Bio3) på Stadsvarns reningsverk. Den minsta av de två pumparna har bytts ut till en med högre pumpkapacitet.
3. Ökad el- och värmeproduktion i Stadsvarns avloppsreningsverks turbin, med egenproducerad biogas som bränsle.

Turbinen drivs fortfarande bara på deponigas. Den egenproducerade biogasen går i huvudsak till fordonsgasproduktion och till viss del till uppvärmning av Stadsvarns avloppsreningsverk. En förstudie om ökad el- och värmeproduktion har genomförts under 2023.

Energi- och klimatrådgivningen

Energi- och klimatrådgivningen fortsätter att arbeta för minskad energianvändning, mer förnybar energi och hållbara resor. Antalet rådgivningar var lägre än under rekordåret 2022,

men ändå relativt högt jämfört med tidigare år. Energimyndigheten pekade ut laddinfrastruktur och resurseffektiv bebyggelse som två särskilt viktiga områden. Där startades ett insatsprojekt upp inom respektive område och Skövde kommun deltog i båda dessa. Målen för insatsprojekten uppfylldes med god marginal.

Till 2024 har ett samarbete för gemensam energi- och klimatrådgivning inletts med kommunerna Falköping, Hjo, Karlsborg, Tibro och Tidaholm. Det har medfört att Skövde kommun numera har två heltidsanställda energi- och klimatrådgivare.

Regionala satsningar inom energiområdet

Västra Götalandsregionen har tillsammans med Länsstyrelsen och Svenska kraftnät startat upp *ACCEL* som är en samverkan för snabbare elnätsutveckling i Västra Götaland. Detta för att möjliggöra fortsatt elektrifiering inom industri- och transportsektorn.

Framtidskraft Skaraborg är ett samverkansinitiativ mellan 18 elnäts- och energibolag i Skaraborg som har startats upp för att öka takten i omställningen mot det framtida energisystemet. Skövde Energi är ett av bolagen som ingår i samarbetet.

Skaraborgs kommunalförbund har fått i uppdrag att ta fram en energiförsörjningsplan med målsättningen att öka tillgången till el och energi i Skaraborg. Planen kommer att behandla utvecklingen av elnätet, ökad produktion av el, storskalig lagring av el och flexibilitetsalternativ.

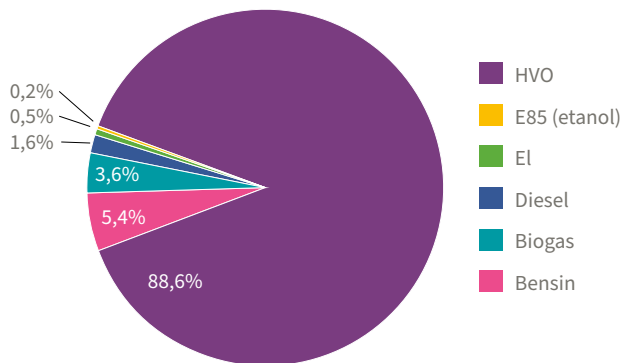
6. Fordon och transporter

Förbränning av fossila bränslen står för det största bidraget till växthuseffekten både i Sverige och i övriga världen. Det svenska transportsystemet är idag starkt beroende av fossila bränslen. Inrikes transporter svarar för nästan en tredjedel av Sveriges totala utsläpp av växthusgaser och domineras av utsläpp från vägtrafiken.

Bränslen

Under 2023 drevs 92 procent av kommunens personbilar och lätta lastbilar av förnybart bränsle. Det är en ökning med sju procentenheter jämfört med 2022. Förändringen beror på att andelen HVO-bränsle ökade under 2023.

Fördelningen mellan de bränslen som har köpts in kan ses i figuren nedan. E85 (etanol), biogas, HVO och till viss del el räknas som förnybara bränslen medan bensin och diesel räknas som icke förnybara. Det bränsle som tankas mest i kommunens fordon är HVO. Den el som används i Skövde kommuns elbilar mäts dock inte separat och syns därför inte i statistiken.

Busstrafik

Kollektivtrafiken är idag en bärande del av en enklare vardag för allt fler. Den är dessutom en förutsättning för en hållbar stads- och regionutveckling i framtiden. Därför har Västra Götalandsregionen, Västtrafik och Skövde kommun i nära samarbete med kollektivtrafikföretaget Nobina tagit fram en gemensam kollektivtrafikplan för hur Skövdes stadsbusstrafik ska utvecklas. Planen gäller fram till 2025 med utblick mot 2035.

I enlighet med planen avser Västtrafik att införa ett nytt linjenät för stadstrafiken i Skövde under juni månad 2025. För att främja ett hållbart resande satsar Skövde kommun på framkomlighetsåtgärder i det nya linjenätet, bland annat i form av

bussgatan i Södra Ryd och bussgatan mellan Titanvägen och Gamla Törebodavägen.

Med ny kollektivtrafik från Resecentrum satsar Skövde kommun på att erbjuda ett hållbart resande till besöksområdet Billingens fritidsområde via Arena Skövde och Norra Bergvägen. Under juni 2025 utökas resmöjligheterna med linje 8 och 9. I och med utökningen erbjuds möjligheten till studie- och arbetspendling från klockan sex på morgonen.

Arbete pågår för eldrift i hela stadsbusstrafiken i Skövde från juni 2025.

Cykelinfrastruktur

Arbetet med cykelinfrastrukturen i Skövde kommun har fortlöpt under 2023. Ett antal projekt har påbörjats och avslutats under året. Här följer en lista där de flesta projekt ingår.

- Hälsans park i Ryd har färdigställts. Därmed har det pekats ut ett behov av en gång-, cykel- och mopedväg (GCM-väg) längs Västra Skogsrovägen. Kopplingen mellan Spånvägen och Timmervägen färdigställdes under 2023.
- Orkanvallen i Skultorp är en plats dit många tar sig till fots eller med cykel och moped. Många av dem som nyttjar Sjögerstadsvägen är barn. Under 2023 färdigställdes en GCM-väg mellan Bissgårdsvägen och Ladugårdsvägen. Detta för att skapa en tryggare miljö för oskyddade trafikanter och koppla en kompletterande länk till det nya bostadsområdet i söder.
- GCM-vägen längs Lertaget på Östermalm färdigställdes. Vägen ger en koppling mellan Bäckvägen, som färdigställdes 2022, och Östergatan.
- Hösten 2023 började en GCM-väg byggas längs Gamla Törebodavägen. Syftet med vägen är att skapa en tryggare och smidigare koppling mellan Trädgårdsstaden och den norra delen av Skövdes tätort. Vägen ska enligt plan vara färdigställd 2024.
- En mindre men viktig åtgärd gjordes i Trädgårdsstaden etapp 1, mellan Lassagårdsgatan östra och den inre parkytan. En tidigare grusad sträcka har tillgänglighetsanpassats för att skapa en bättre och säkrare länk för oskyddade trafikanter som önskar nå rekreation och lekpark.
- Det har pågått ett generellt arbete med att märka upp och justera det befintliga GCM-nätet med skyltar, så att man tydligt ser om vägbanan är delad eller gemensam. Detta för att skapa en bättre miljö och öka förståelsen för hur den delade användningen av vägbanan mellan trafikanterna ska ske. Arbetet kommer att fortsätta under 2024.
- Det så kallade Röda stråket, som är det utpekade GCM-huvudvägnätet i Skövde, invigdes av näringslivsrepresentanter och representanter från kommunen under en cykeldag som Skövde kommun hade anordnat.
- GC-frågor lyfts tidigare i större projekt som startas, exempelvis i förändringen av gatustrukturen på Timmervägen. I samband med att en bussgata byggs, ser man exempelvis även till att förbättra de cykelstråk som finns intill projektet. I detta fall har en del av det så kallade Gröna stråket längs Timmervägen projekterats i samspel med bussgateprojektet.
- För att komma vidare i planeringen av cykelstråken, ska man under 2024 utreda alla kvarvarande stråk som är utpekade i cykelstrategin och cykelplanen.
- När man har fått in information om kostnader och åtgärder för de aktuella stråken, fortsätter utvecklingen av cykelvägnätet, med kommunens cykelstrategi och cykelplan som grund.

Projekt för ökad cykling

Under året genomfördes cykelprojektet *Elcyklist* i samarbete med Västtrafik. Projektet gav Skövde kommun möjlighet att låna ut 44 elcyklar till kommuninvånare under två perioder på vardera sex veckor. Det innebär att 88 personer kostnadsfritt fick prova hur det vore att exempelvis jobbpendla med en elcykel. Målgruppen för projektet var de som i vanliga fall åker bil. Resultatet blev mycket positivt - ungefär 70 procent av deltagarna funderade efter projektet på att köpa en elcykel. Cykelprojektet *Vintercyklist* har också genomförts i samarbete med Västtrafik, likt föregående år.

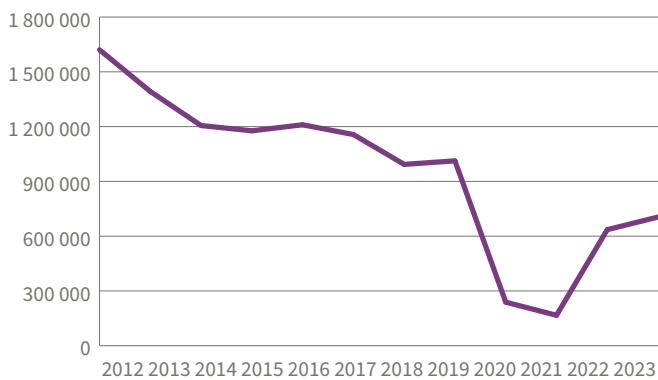
Resor med tåg och flyg

Statistiken över resor med tåg och flyg i Skövde kommun avser arbetsresor som görs av kommunorganisationen och de koldioxidutsläpp som är kopplade till dessa.

Resor med tåg

Under 2023 fortsatte kommunens tågresor att öka jämfört med de senaste åren. Tågresandet ligger lägre än under åren före pandemin, men trenden är ökande.

Antal kilometer med tåg per år

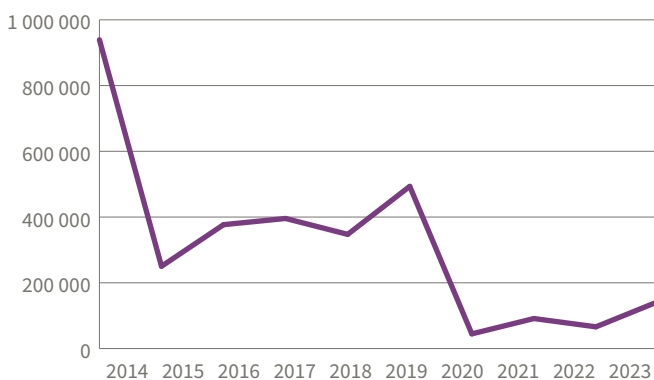

Figur 9. Grafen visar hur många kilometer som kommunorganisationen rest med tåg per år.

Resor med flyg

Kommunens flygresor ökade under 2023, men fortsätter att ligga långt under nivån före pandemin.

Antal kilometer med flyg per år

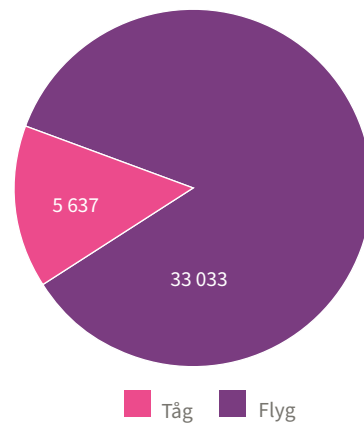

Figur 10. Grafen visar hur många kilometer som kommunorganisationen rest med tåg per år.

Utsläpp från tåg- och flygresor

Under 2023 stod flygresorna för ungefär 85 procent av utsläppen som är kopplade till tåg- och flygresor. Detta trots att antalet resta kilometer med tåg var nästan fem gånger fler än antalet resta kilometer med flyg.

Utsläpp från tåg- och flygresor (kg CO₂e)

Figur 11. Andelen utsläpp från kommunorganisationens resor med tåg och flyg som var kopplade till respektive transportmedel under 2023.

7. Klimatanpassning

Ett klimat i förändring påverkar hela samhället

Klimatförändringarna bedöms få en betydande påverkan på såväl den svenska naturmiljön som samhället i stort. Det kan finnas såväl positiva som negativa aspekter av vissa förändringar. Olika grupper i samhället kan komma att påverkas på olika sätt. Regeringen har inrättat det Nationella expertrådet för klimatanpassning för att utvärdera arbetet med klimatanpassning i Sverige och ge förslag på fortsatt arbete.

Expertrådets första rapport som kom 2022, slår fast att klimatförändringarna i Sverige innebär ökade risker med inverkan på bland annat livsmedelsproduktion, vattentillgång, skogsbränder, hälsa, försörjningsförmåga och ekonomisk tillväxt. I rapporten lyfts tre prioriterade riskområden fram: fysisk säkerhet och markanvändning, vattensäkerhet samt matsäkerhet. Dessa riskområden har alla en nära koppling till utvecklingen i den svenska naturmiljön.

Klimatförändringarnas effekter lyfts också i de senaste kunskapssammanställningarna från FN:s expertpaneler för klimat och biologisk mångfald (IPCC respektive IPBES). De är eniga om att det behövs omfattande och kraftfulla åtgärder för att begränsa klimatförändringarna och hejda förlusten av biologisk mångfald, liksom att hantera konsekvenserna av dessa förändringar. Den biologiska mångfalden är viktig i sammanhanget eftersom artrika och välfungerande ekosystem har en bättre förmåga att stå emot de störningar som uppkommer till följd av klimatförändringarna.

Ekosystemen kan också i varierande grad ta upp och lagra koldioxid från atmosfären och bidra till att dämpa den globala uppvärmningen. Till exempel är blandade skogsbestånd med mer inslag av lövträd mer motståndskraftiga mot skogsbränder och angrepp av granbarkborrar, som båda utgör risker vid torka. Återvätning av utdikade våtmarker bidrar också till minskade växthusgasutsläpp, minskad risk för översvämningar vid stora mängder nederbörd samt till att hejda läckaget av näringsämnen till sjöar och hav.

Skövde kommuns klimatanpassning i korthet till och med 2023

- Skövde påbörjade arbetet 2016 och ligger långt framme jämfört med övriga kommuner i Sverige.
- I den senaste rankingen som gjordes av IVL låg Skövde i topp, samarbetspartners inom området säger ofta att vi har kommit långt.
- Kommunen har gjort kartläggningar av både skyfall och värmeböljor för att ta reda på var de största skadorna inträffar vid extremväder.
- En skyfallsmodell över kommunen togs fram 2018 och kompletterades 2021. Den visar potentiella riskområden vid 100-årsregn respektive 400-årsregn.
- Vi har en bra grund för fortsatt skyfallsarbete och vi vet var de stora konsekvenserna kan uppstå i samhället.
- Kommunen arbetar tillsammans med Sweco för att undersöka hur man kan skyfallssäkra Ryd.

Behov framöver

- Se till att ambitionsnivå och planeringsnivåer är centrala för att nå en enad målbild inom kommunen.
- Vara ödmjuka inför att strategiskt skyfallsarbete är en stor och omfattande process, och att små steg är nödvändiga.
- Se värdet i att tidigt i processen identifiera skyfallsåtgärder.
- Se värdet i att använda pilotområden för test av planeringsunderlag innan det används på bred front.
- Samverka med andra fastighetsägare (privata och statliga).
- Samverka med fler kommuner som arbetar på motsvarande sätt, med struktur- och åtgärdsplaner.
- Förstå att det är en tidskrävande process att skyfallssäkra ett helt samhälle.

Klimatanpassningsarbetet omfattar fyra områden:

- Tekniska försörjningssystem och infrastruktur
- Bebyggelse och anläggning
- Naturmiljö, areella näringar, turism och kulturarv
- Människors hälsa

Nationella expertrådets huvudbudskap

- Krafttag behövs för att på allvar säkerställa att vårt samhälle ställer om i en klimatsäker riktning. Det krävs att fokus flyttas från problem till lösningar och från planering till genomförande. De insatser som hittills har gjorts har inte förmått skapa nödvändiga förändringar i samhället.
- Arbetet med att minska klimatpåverkan och anpassa samhället till ett klimat i förändring är beroende av varandra och bör samordnas i så hög grad som möjligt.
- Nuvarande ansvarsfördelning, organisering, och styrmedel skapar otillräckliga incitament för att säkerställa att nödvändiga anpassningsåtgärder kommer till stånd. Det krävs breda överenskommelser som möjliggör långsiktig planering och beslut.
- Åtgärder kan inte skjutas på framtiden. Utan klimatanpassning kan pågående samhällsutveckling leda till ökad sårbarhet i samhället, med stora framtida kostnader.

- Klimatanpassning är nödvändig inom alla samhällsområden. För att möjliggöra synergier och undvika målkonflikter krävs såväl tvärspektoriell integration, som ett helhetsgrepp över geografiska och administrativa gränser. Vi behöver även en stärkt offentlig-privat samverkan.
- Klimatförändringar innebär betydande risker för civil säkerhet. Klimatanpassning är därför en säkerhetsfråga, med bäring på bland annat finansiella system och civilförsvar. Fysisk säkerhet och markanvändning, vattensäkerhet och matsäkerhet är tre betydande risker.
- Expertrådet föreslår ett antal prioriterade åtgärder såväl på övergripande som riskområdesspecifik nivå. Sammantaget möjliggör de prioriterade åtgärderna stärkta incitament för såväl det fortsatta förberedande anpassningsarbetet som för genomförandet av konkreta anpassningsåtgärder.

I uppdraget ingår att vart femte år lägga fram en rapport till regeringen som innehåller:

1. Förslag på inriktning av det nationella arbetet för klimatanpassning
2. En prioritering av anpassningsåtgärder utifrån en bedömning av risk, kostnad och nytta
3. En sammanfattande analys av klimatförändringens effekter på samhället
4. En uppföljning och utvärdering av det nationella arbetet med klimatanpassning

8. Resurshushållning

Upphandling är ett viktigt styrmedel för att nå samhällspolitiska mål. Genom att upphandla hållbart säkerställer kommunen den goda affären sett till hela livscykeln. Samtidigt bidrar det till hållbar utveckling och till att de nationella miljö kvalitetsmålen kan nås.

Upphandlingsenhetens verksamhet

Upphandlingsenheten är kommunstyrelsens verkställande organ för kommunens upphandlingsverksamhet.

Kommunens upphandling regleras av:

- Lagen (2016:1145) om offentlig upphandling
- Policy för upphandling (2017)
- Riktlinjer för inköp (2013)

Lag (2016:1145) om offentlig upphandling

Sedan den 1 januari 2017 har vi ett nytt regelverk för offentlig upphandling. I det nya regelverket har utrymmet för att ställa krav på miljöhänsyn blivit tydligare. Det gäller bland annat möjligheten att använda särskild märkning som bevis på miljöprestanda och tydligare riktlinjer för hur och när krav på miljöledningssystem ska ställas. Det gäller också klargöranden kring hur livscykelkostnader inklusive kostnader för externa miljöeffekter får användas vid utvärdering av anbud.

Policy för upphandling

Policy för upphandling beslutades av kommunfullmäktige under 2017. Avsnittet som gäller hållbar utveckling formuleras på följande sätt:

All upphandling ska vara inriktad på att de upphandlade varorna och tjänsterna ska bidra till en ekologiskt, socialt och ekonomiskt hållbar utveckling. I upphandlingar av livsmedel ska miljökrav, djurskyddskrav, krav rörande antibiotikaanvändning och smittskydd ställas i enlighet med Upphandlingsmyndighetens kriteriedokument.

Möjligheter och begränsningar att ställa miljökrav

Kommunens upphandlingar har stor indirekt effekt på de kommunala verksamheternas miljöpåverkan. Det är i upphandlingskedet som krav på miljöprestanda fastställs för de varor, tjänster och entreprenader som ska köpas in.

När krav fastställs ska ett antal policyer, planer och riktlinjer följas, bland annat dessa:

- Måltidspolicy (2016)
- Riktlinjer för fordon och resor (2020)
- Energi- och klimatplan (2021–2030)
- Hållbarhetspolicy (2022)
- Riktlinje för inköp (2023)
- Kommunfullmäktiges mål kring klimat och miljö (2023)
- Kommunens klimatlöften 2024–2026 inom Klimat 2030

Upphandlingsenheten är beredd att höja sin ambition kring miljökrav i upphandlingarna. Enheten kan dock inte agera självständigt eftersom kraven kan komma att ge kommunen ökade kostnader eller på andra sätt påverka kommunens verksamheter. Under 2023 kommer policyn för upphandling att uppdateras.

Miljökrav i upphandlingar

Under 2023 har upphandlingsenheten slutfört 48 upphandlingar för Skövde kommun.

Miljökrav har ställts i upphandlingarna där det har varit möjligt. I de fall där Upphandlingsmyndigheten har tagit fram miljökrav inom det upphandlade området har dessa miljökrav ställts helt eller delvis. I de fall där Upphandlingsmyndigheten ännu inte har tagit fram några kriterier har målet varit att formulera och ställa egna miljökrav. När det har varit möjligt har krav ställts på miljömärkning eller tredjepartscertifiering.

Även om produkter och tjänster är upphandlade med miljökrav är det inköpen som avgör hur miljö- och klimatvänlig den upphandlade produkten blir. I det skedet har beställarna inom verksamheten ett stort ansvar att köpa de miljömässigt bästa produkterna och tjänsterna.

Beställning från ramavtal

Om det i upphandlingen har ställts krav som ger möjlighet att välja produkter med viss miljöprestanda är det kommunens beställare som ansvarar för att utnyttja denna möjlighet.

E-handelssystemet *Visma Proceedo* ger effektiva möjligheter att filtrera på produkter med miljömärkning. Denna möjlighet gör det enklare för beställaren att välja produkt.

Upphandling med krav på systematiskt miljöarbete

Krav på systematiskt miljöarbete har ställts där det har varit möjligt. Kravet innebär att leverantören ska ha ett miljöledningssystem för styrning och kontroll av sin verksamhet. Detta uppfylls genom arbete enligt certifierad ISO-standard, annat likvärdigt system eller eget system för miljöledning som säkerställer uppdraget.

Följande lista visar ett urval av upphandlingar där andra miljökrav har ställts:

Service, reparationer och underhåll av frys- och kylanläggningar

- Krav har ställts på att leverantören ska ta hand om och demontera material inklusive köldmedia på ett sätt som inte är skadligt för miljön. Leverantören ska uppfylla producentansvaret för förpackningar, batterier samt elektriska och elektroniska produkter.

Service och reparation av hushållsmaskiner och professionella tvättmaskiner

- Krav har ställts på tredjepartscertifiering samt utvecklande miljöarbete.

Miljöprovtagning och analys

- Krav har ställts på tredjepartscertifiering samt på miljöklass Euro 6 på de fordon som ska användas i uppdraget.

Förbruknings- och engångsartiklar papper och plast

- Följande krav har ställts på artiklar där det har varit möjligt: Tredjepartscertifiering, förnyelsebar råvara, återvunnet material, återvinningsbart eller energiåtervinningsbart material. Leverantören ska ha ställt miljörelaterade krav på det distributionsföretag som den valt för sina varuleveranser. Distributionsföretaget ska också ha ett aktivt miljöarbete där ständiga förbättringar eftersträvas. Krav har ställts på producentansvar för förpackningar samt att leverantören arbetar för att utöka sortimentet av miljömärkta artiklar under hela avtalstiden.

Ventilationsfilter

- Krav har ställts på att materialet i filterramar ska vara tillverkade av återvinningsbart material i plast. I utvärderingen läggs stor vikt på energieffektiviteten.

Snöröjning och halkbekämpning

- Krav har ställts på att halkbekämpa med krossat material i stället för med naturgrus. De fordon som används ska vara av årsmodell 2004 eller nyare.

Inhyrning av maskiner med förare

- Krav har ställts på att maskinerna ska drivas med miljöbränsle av minst miljöklass 1 eller motsvarande miljövänliga alternativ. De maskiner som används ska vara av årsmodell 2015 eller nyare.

Inhyrning av lastbil med förare

- Krav har ställts på att fordonen ska drivas med miljöbränsle av minst miljöklass 1 eller motsvarande miljövänliga alternativ. De fordon som används ska vara utrustade med motorer av minst Euro 5 eller högre miljöklass.

Markarbete VA-avdelningen

- Krav har ställts på att de fordon som används ska vara av årsmodell 2015 eller nyare.

Sugande sopmaskin

- Krav har ställts på att sopmaskinen ska vara godkänd för 100 procent HVO-drift. Motorn ska uppfylla EU-direktiv för arbetsfordon minst steg 3 A.

Hjullastare

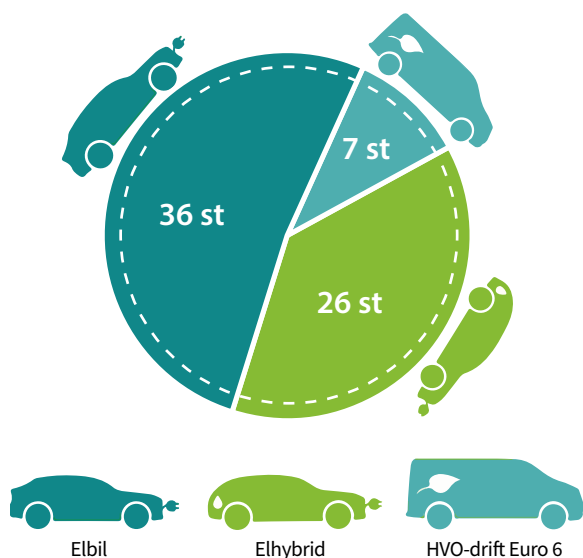
- Krav har ställts på att hjullastaren ska vara godkänd för 100 procent HVO-drift. Motorn ska uppfylla EU-direktiv för arbetsfordon minst steg 5.

Livsmedel – kött och chark

- Krav har ställts på svensk råvara.

Personbilar och lätta transportbilar

- Under 2021 upphandlade Skövde kommun tillsammans med tolv andra kommuner ett fyraårigt ramavtal för personbilar och lätta transportbilar. Stor vikt lades vid att det senaste och ur miljösynpunkt bästa alternativet skulle vara valbart vid beställning av fordon. Den avropande myndigheten kan välja fordonskategori utifrån sina styrdokument eller miljömål. Under 2023 har Skövde kommun avropat 65 personbilar och 39 lätta transportbilar från avtalet. Av dessa är 36 elbilar, 26 elhybridbilar och 7 lätta lastbilar som drivs med el.

Inköp av livsmedel 2023

Under 2023 köpte Skövde kommun livsmedel för drygt 47 miljoner kronor från sina ramavtalsleverantörer. Nästan 10,3 miljoner av dessa gällde ekologiska livsmedel. Andelen ekologiska livsmedel var 22 procent, vilket är en minskning med cirka 2 procentenheter jämfört med 2022. Andelen ekologiskt har planat ut de senaste åren, men måltidsavdelningen uppfyller ändå kommunfullmäktiges mål på minst 20 procent.

Måltidsavdelningen hade under 2023 en avtalstrohet på 95,4 procent. Det kan jämföras med 2013, då nivån låg på 84 procent. Tack vare den ökade avtalstroheten frigörs medel för att fortsätta att handla mer svenska livsmedel. Priserna på de avtalade produkterna har under 2023 gått upp med cirka 15 procent.

Sedan 2016 har måltidsavdelningen arbetat aktivt med att öka andelen svenska livsmedel. Under 2023 blev utnämndes avdelningen till ”bäst i Sverige” på området. Utnämningen kom från nätverket *Mattanken* – ett projekt som drivs av Landsbygds-

nätverket och som jobbar med kommuners och regioners offentliga måltider.

Under 2023 var andelen svenska livsmedel i Skövde kommun 76 procent. Av de animaliska livsmedel som köptes in var 98,5 procent svenska.

Klimatsmart matlagning

Under 2021 utvecklades arbetet ytterligare med att minska klimatavtrycket från måltiderna i kommunens kök. Gymnasie- och högstadielära genomförde utbildningar i klimatsmart matlagning, vilka gav goda resultat. Förutom ett lägre CO₂-värde blev det godare mat och ett ökat stöd till mer inhemsk produktion.

Under 2022 engagerade sig måltidsavdelningen i det tema som det globala hållbarhetspriset WINWIN Awards hade valt ut. Temat var *hållbar aqua-kultur*, och avdelningen fick på det viset upp ögonen för mer hållbar mat från hav och sjö. Med tanke på att det är svårt att hitta fisk och skaldjur som har producerats eller tagits i land i Sverige, ser kommunen detta som ett område med stor potential. Under året fann man produkterna musslor, tång och den på land tankodlade fisken clarias från Gårdsfisk.

Under 2023 fortsatte resan mot mer klimatsmarta blå proteiner. Samarbetet med Musselbaren intensifierades och musslor är nu en återkommande favorit på skolmenyerna. Man hittade även fiskfärs från sill. Färsen är en biprodukt som uppstår när sillen fileas.

Utgångsläget för livsmedlens koldioxidutsläpp var år 2021 2,0 CO₂ per kilogram inköpta livsmedel. Sedan dess har det minskat till 1,68 år 2023. Målet för 2026 är satt till 1,6 CO₂ per kilogram inköpta livsmedel.

Ringar på vattnet

Kommunens satsning på att utbilda all måltidspersonal, inom klimatsmart matlagning, ger förhoppningar om att goda och hållbara menyer ska skapas i Skövde kommuns kök, men också att medarbetarnas ökade kunskap och engagemang ska påverka deras privata matlagning. På det sättet ger arbetssättet ringar på vattnet. Avdelningen får ofta kontakt med myndigheter, forskningsinstitut och andra kommuner som vill ta del av Skövdes arbetssätt. På det sättet blir Skövde också ett draglok för mer klimatsmart och godare mat.

Nya avtal under året

Ett nytt avtal har tecknats för färskt kött och chark. Avtalet tilldelades Charkman i Skara, som tar största delen av sitt kött från ett slakteri i Tidaholm. Krav på svensk köttråvara ställdes i upphandlingen.

9. Avfall och källsortering i Skövde regionen

Dagens konsumtionssystem är linjärt. Det betyder att produkter tillverkas, används och slängs. Vi är generellt dåliga på att ge produkter långa liv och ta tillvara resurserna när produkten inte längre är användbar. Cirkulär ekonomi, däremot, innebär att vi redan i designstadiet tänker på att produkten ska hålla länge och ha många liv. Sedan tillverkas produkten och används, återanvänds, återställs och uppgraderas innan den slutligen återvinns för att bli en helt ny produkt. På det viset använder vi resurserna maximalt och ansvarsfullt, sparar på våra tillgångar och utvinns inte mer naturresurser än nödvändigt.

Kommunalförbundet AÅS

Kommunalförbundet *Avfallshantering Östra Skaraborg (AÅS)* består av 13 kommuner. Grunduppdraget inom avfallshanteringen har varit insamling och behandling av hushållsavfall. Sedan två år tillbaka har AÅS dessutom fått en tydligare uppgift i att stötta medlemskommunerna med kompetens och strategiskt stöd inom både avfallshantering och avfallsförebyggande arbete.

Kommunens avfallsorganisation har en viktig roll i det cirkulära tänk som numera krävs. Förbundsordningen syftar bland annat till att höja den framtida ambitionsnivån inom det samlade hållbarhetsområdet. Här har förbundet en självklar roll. Ett annat syfte är att stärka samverkan mellan medlemskommunerna och förbundet. De kommande förändringarna och kraven inom avfallssektorn, liksom den cirkulära ekonomin i stort, har talat starkt för ett större förbund och för nya arbetsätt. För att kunna stötta upp det arbetet på bästa sätt har AÅS under året anställt både en avfallsstrateg och en kommunikatör. Det är också viktigt att medlemskommunerna gemensamt möter förändringarna med jämförelsevis rimliga avgifter för invånarna.

Förändringar på avfallsområdet

Regeringen har beslutat om en rad nya regler kring avfallshandling. Reglerna ska göra det lättare för hushåll och verksamheter att sortera och lämna sitt avfall, och därmed öka mängden återvinningsbart material. Reglerna påverkar oss alla.

Från och med 2024 blir det obligatoriskt med separat insamling av matavfall om kommunen inte söker dispens. Dispens kan lämnas i max två år.

Även reglerna för insamling av förpackningar ändras. Från och med den 1 januari 2024 tog kommunerna (det vill säga AÅS) över ansvaret för insamling av förpackningar från producenterna. Senast 2027 ska alla hushåll, samt verksamheter som har

sin avfallshantering samlokaliserad med hushåll, ha fastighetsnära insamling. Från och med då gäller abonnemanget *fastighetsnära insamling (FNI)* för alla. Den fastighetsnära insamlingen ska göra det lättare att göra rätt; erfarenheter visar att en större andel förpackningar och matavfall kommer att sorteras ut och lämnas till materialåtervinning i stället för att hamna i restavfallet.

Från och med 2026 ska kommunerna också ge möjlighet att källsortera förpackningar på större, populära platser utomhus. Det handlar exempelvis om torg och parker av en viss storlek. Plastförpackningar ska också samlas in separat på fler platser utomhus. Förändringen ska bidra till att lösa problemet med nedskräpning runt snabbmatsrestauranger.

Från och med den 1 januari 2023 gäller förordningen (2021:1002) om nedskräpningsavgifter. Enligt förordningen får kommunerna ersättning för delar av sina städkostnader. Kommunerna ska också varje år rapportera sina städkostnader till Naturvårdsverket. Skövde ansökte och fick stöd under 2023.

Det här kan du lägga i din matavfallspåse

- Matrester och bröd
- Skal av frukt och grönsaker
- Kaffesump, te och kaffefilter
- Ost och liknande
- Vissna blombblad
- Hushållspapper
- Servetter
- Möglig mat går bra

Det här får du inte lägga i din matavfallspåse

- Plast
- Större köttben
- Snus, fimpar
- Kattsand
- Blöjor
- Grus, jord och sand
- Glas och porslin
- Bestick eller annan metall
- Äggskal

Skövdebornas insatser

För Skövdeborna ligger matavfallsinsamlingen på ungefär samma nivåer som tidigare. Initiativet *Sortera säcken* på Risängen är en fortsatt succé som kraftigt fortsätter att minska avfallsmängderna av brännbart restavfall. Farligt elektronikavfall är ett exempel på material som felsorteras, men den allra vanligaste felsorteringen gäller förpackningar.

Även grönt kort, där man själv kan styra när man hanterar sitt avfall, fortsätter att vara mycket populärt bland Skövdes invånare.

Avfallsplan saknas för AÅS och dess medlemskommuner

Arbetet med en avfallsplan ligger fortsatt på is. Arbetet behöver dock återupptas eftersom det i dagsläget inte finns någon aktuell avfallsplan. I miljöbalken finns bestämmelser om att varje kommun ska ha en renhållningsordning som innehåller en avfallsplan samt kommunala föreskrifter om hantering av avfall. Avfallsplanen ska innehålla mål och åtgärder för att omhänderta och förebygga avfall i kommunen, beskriva hur avfallet omhändertas samt följa upp tidigare avfallsplaner. Avfallsplanen ska ses över var fjärde år och revideras vid behov.

Kommunkoncernens avfallsarbete

Minskat matsvinn

Sedan 2020 har måltidsavdelningen arbetat aktivt med att minska matsvinnet i alla led – alltså såväl från kök och servering som från tallrik. Under åren har man gått från 71 gram svinn per ätande till 42 gram. Målet för 2026 är nu inställt på 35 gram för förskola, skola och gymnasium. För äldreomsorgen är målet 100 gram per ätande och portion till 2026. Under 2024 kommer avdelningen att samarbeta med skola och förskola för att minska matsvinnet ytterligare.

Återbruk

Sektor service har under en längre tid arbetat aktivt med återbruk. För varje år sker en liten ökning av återbruket. På projektsidan är utvecklingen ännu tydligare eftersom vi numera genomför färre nyproduktioner och fler renoveringar och ombyggnationer. Larm, lekplatsutrustning, storköksutrustning, dörrar med mera återbrukas både på sektornivå och i projekt.

Under 2023 genomförde Skövde kommun sin första upphandling med miljö som ett av utvärderingskriterierna. Det var en upphandling av en så kallad samverkansentreprenad för om- och tillbyggnationen av Västerhöjdsgymnasiet. I sina respektive anbud skulle anbudslämnarna lämna förslag på en projektspecifik miljöplan. I samma projekt har för första

gången en återbruksinventering gjorts i sin helhet. Inventeringen kommer att ligga till grund för projektets fortsatta arbete.

Flera pågående projekt har haft tydliga inslag av återbruk. Detta är något som kommunen kommer att fortsätta implementera löpande, både på projektnivå och på förvaltnivå. Hittills har kommunen kommit något längre på projektnivå. Arbetet med entreprenörer fortgår och nya dialoger har påbörjats.

En stor utmaning vi står inför är hur vi ska kunna använda återbruk även i nyproduktion. I sådana projekt kan det vara en bättre idé att jobba med koldioxidbudget och fånga in lågt hängande frukter, exempelvis att använda klimatkompenserad betong och stomme av trä. Det sistnämnda är även ett kommunstyrelsemål.

Återbruk av IT-material

Under 2023 har avdelningen för IT och verksamhetsutveckling bidragit till kommunens hållbarhetsarbete genom att se till att en så stor del som möjligt av inköpt IT-utrustning återvinns och återbrukas. En stor del datorer, surfplattor, skärmar och övrig IT-utrustning har återvunnits via en cirkulär process med kommunens samarbetspartner Atea. Den beräknade miljöbesparingen motsvarar 334 000 mils körning med en Volvo V40 D2 miljöbil. Sträckan motsvarar 83 varv runt jorden.

Under året har också en stor insats gjorts för att öka andelen mobiltelefoner som återvinns på ett säkert och hållbart sätt. Detta har gjorts med samarbetspartnern 3stepIT samt en tjänstemodell som har resulterat i att cirka 93 procent har återvunnits. Det är en stor förbättring jämfört med tidigare år.

2018 gjorde Skövde kommun en avsiktsförklaring om att aktivt arbeta mot målet om 100 procent cirkulär IT genom:

- att minimera IT-avfall ur både ekonomiskt och miljömässigt perspektiv
- tjänsten Goitloop, som avropas via Atea och som säkerställer en effektiv, etisk, säker och ekonomisk modell för återbruk av vår uttjänta IT-utrustning.

En framgångsfaktor för att nå en hög återvinningsgrad är att alla sektorer är antingen med i eller på väg in i Skövde kommuns leasingmodell. IT-avdelningen tar även hand om processen för våra samarbetskommuner och bolag. På det viset säkerställer vi en livscykelhantering där återtaget verkligen blir av.

Möbelbibliotek

Som ett led i kommunens arbete med de globala målen för hållbar utveckling har kommunen skapat ett digitalt möbelbibliotek på intranätet. Biblioteket synliggör möbler som inte är i bruk för andra och gör möblerna bokningsbara. När det är dags att göra om på arbetsplatsen kan man alltså söka i möbelbiblioteket efter det som behövs. Möblerna är i nyskick om inget annat anges i beskrivningen. De är också gratis; det enda som tillkommer är hanteringskostnad och leveranskostnad.

Stora miljö- och klimatvinster med Adda

Ett annat sätt att återbruka möbler, som dessutom ger ännu större utväxling än möbelbiblioteket, är att hantera möbler via kommunens ramavtal med Adda. Avtalet ger möjlighet för kommuner och regioner att köpa eller hyra begagnade möbler samt renovera, inventera eller avyttra redan inköpta möbler. Man kan även få hjälp av inredningskonsulter med inredningsprojekt där återbruk ska vara i fokus. Adda är ett verksamhetsstöd till offentlig sektor och erbjuder avtal och tjänster inom

strategisk försörjning av varor, tjänster och kompetens för att göra offentlig sektor bättre rustad att leverera framtidens välfärd. Adda ägs av Sveriges kommuner och regioner.

Stor besparing för ekonomi och klimat

Under 2023 lämnade arbetsmarknadsenheten i Skövde ut möbler eller produkter via möbelbiblioteket vid 1 110 tillfällen. Genom att återbruka befintliga möbler har kommunen grovt uppskattat sparat cirka två miljoner kronor. Samtidigt har återbruket minskat koldioxidutsläppen med cirka 47 000 kilo per år. Produktionen av nya kontorsmöbler i Sverige släpper ut motsvarande 150 000 ton koldioxid per år.

**Behövs nya
möbler till arbetsplatsen?**

**Börja alltid på
Möbelbiblioteket!**

Utbyggnad av Stadskvarns avloppsreningsverk

Den största åtgärden som Skövde VA har genomfört på miljöområdet under 2023 är, precis som under 2022, den pågående utbyggnaden av Stadskvarns avloppsreningsverk. Syftet med utbyggnaden är att anpassa verket till dess nya miljötillstånd. Det handlar om att verket ska kunna rena mer avloppsvatten och rena det bättre.

Under 2023 byggdes de sista nya anläggningsdelarna klart. I slutet av året togs de även i begränsad drift.

Följande nya anläggningsdelar ska färdigställas och trimmas in under 2024:

- **Nytt biologiskt reningssteg:**
Kompletterar de befintliga biologiska reningsstegen. Innebär att verket får högre kväverningskapacitet och klarar att rena ett högre avloppsvattenflöde.
- **Nytt kemiskt reningssteg:**
Kompletterar det befintliga kemiskt reningssteget. Innebär att verket får högre reningskapacitet för fosfor och partiklar vid höga avloppsvattenflöden.
- **Reservkraft för fler delar av verket:**
Innebär att fler anläggningsdelar kommer att kunna fungera vid strömavbrott.
Exempelvis kommer de nya kemiska och biologiska reningsstegen att kunna köras med reservkraft.

Tack vare att utbyggnaden startade med färdigställandet av ett bräddmagasin har båda de nya reningsstegen kunnat byggas och kopplas in utan några extra utsläpp från verket. Vid ett par tillfällen under året har hela vattenflödet in i verket fått stoppas under ett antal timmar medan kritiska inkopplingar har gjorts. Under denna tid har det inkommande vattnet magasinerats för att sedan genomgå fullständig rening i verket.

Bräddmagasinet räddar miljön

2023 blev första året utan bräddningar (utsläpp) av orenat eller ofullständigt renat avloppsvatten från Stadskvarns avloppsreningsverk. Det var tack vare det färdigställda bräddmagasinet. Verkets kapacitet att fullständigt rena höga flöden utan magasineringsökade dessutom med nästan 20 procent när de två nya reningsstegen startades upp i slutet av året. När de nya reningsstegen tas i full drift under 2024 kommer motsvarande kapacitet att ha ökat med totalt cirka 75 procent.

Problem med inläckage i Tidans

Sedan många år tillbaka läcker det in stora mängder dagvatten i avloppsledningsnätet i Tidans samhälle. Inläckaget uppstår vid exempelvis skyfall, snösmältning eller när nivåerna i samhällets vattendrag är extremt höga.

Detta inläckage leder till ökad belastning på Tidans avloppsreningsverk. Tyvärr leder det ibland också till att den totala mängden avloppsvatten och inläckt dagvatten blir större än vad avloppsreningsverket kan rena, eller större än vad samhällets avloppspumpstationer kan pumpa. Den orenade blandning av avloppsvatten och dagvatten som inte kan pumpas eller renas släpps då ut direkt i de vattendrag som går genom samhället.

Under 2023 har det gjorts åtgärder för att minska risken för att dagvatten hamnar i Tidans avloppsledningsnät när det är extremt höga flöden i vattendragen.

Skövde kommun
Postadress 541 83 SKÖVDE
Telefon 0500-49 80 00
Webbplats skovde.se

